ΑΝΘΙΜΟΥ Δ. ΡΟΥΣΣΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

- Ὁ ἐπικήδειος στό Μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρό ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟ
- Ἑόρτιες προσφωνήσεις
- Συνοπτική ἱστορία Ἱ.Μ.Θεσσαλονίκης
- Ἡ ἀλήθεια γιά τήν Μακεδονία μας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΥΛΟΓΙΑ»
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

Φωτογραφία ἐξωφύλλου:

Πανηγυρικός Ἑσπερινός στόν ἅγιο Δημήτριο Θεσσαλονίκης

ΑΝΘΙΜΟΥ Δ. ΡΟΥΣΣΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

- Ὁ ἐπικήδειος στό Μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρό ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟ
- Ἑόρτιες προσφωνήσεις
- Συνοπτική ἱστορία Ἱ.Μ.Θεσσαλονίκης
- Ἡ ἀλήθεια γιά τήν Μακεδονία μας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΥΛΟΓΙΑ»
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
2008

Ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος
σέ ὥρα συγγραφῆς.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Κατόπιν αἰτημάτων πολλῶν Χριστιανῶν, πνευματικῶν τέκνων, παλαιῶν φίλων, ἀκροατῶν καί προσφιλῶν ἀδελφῶν κληρικῶν, προβαίνομε στήν παροῦσα ἔκδοση, γιά νά καταστοῦν τά δημοσιευόμενα κείμενα κτῆμα ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἡ μεγαλύτερη ζήτηση διετυπώθη κυρίως γιά τόν Ἐπικήδειο Λόγο μας στόν προσφιλῆ μας Ἀρχιεπίσκοπο κυρό Χριστόδουλο. Πολλοί ἐπίσης ζητοῦν τίς προσφωνήσεις πρός ὅλους τούς ἐκπροσώπους τῶν Ἀρχῶν καί πρός τόν εὐσεβῆ λαό μας κατά τήν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου 26η Ὀκτωβρίου καί τῆς κατ᾽ ἐκείνη τήν ἡμέρα ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλονίκης μας τό ἔτος 1912. Αὐτές οἱ προσφωνήσεις εἶναι τέσσαρες (2004-2007).

Ἐπί πλέον δημοσιεύομε στήν παροῦσα ἔκδοση μία ὁμιλία σέ Συνέδριο στή Θεσσαλονίκη μέ θέμα τήν συνοπτική ἱστορία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης, κατ᾽ ἀπαίτηση πολλῶν Χριστιανῶν.

Τελικῶς δέ καί τήν ὁμιλία μας στό κλειστό ἀθλητικό Ἀλεξάνδρειο Μέλαθρο τῆς Θεσσαλονίκης ἐνώπιον μεγάλης πατριωτικῆς συγκεντρώσεως γιά τήν Μακεδονία μας, τήν 5η Μαρτίου 2008.

ΕΥΧΕΤΗΣ

† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

ΣΤΟ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κυρό ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟ (ΤΟΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ)

Τίς πρῶτες πρωϊνές ὧρες καί πρίν ἀκόμη φέξη τό φυσικό φῶς τοῦ οὐρανοῦ, στό Ἐκκλησιαστικό Κτίριο τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς κατοικίας στό Ψυχικό τῆς Ἀττικῆς, ἕνας ἱερός ἄνδρας, ἕνα πολύτιμο κόσμημα τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ στήν Ἐκκλησία Του, ἀφῆκε τήν τελευταία του πνοή, παραδίδοντας τήν ψυχή του σέ Κεῖνον πού τήν εἶχε πλάσει. Ἔκπληκτοι οἱ θεράποντες ἰατροί καί οἱ ἄνθρωποι οἱ δικοί του, στάθηκαν ἐνεοί μπροστά στόν ἀνεπιθύμητο ἐπισκέπτη, τόν θάνατο. Τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ ἀπό τούς παρόντες ἐπεσφράγισε τό «μυστήριο» τοῦ θανάτου. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος ἦταν νεκρός. 28 Ἰανουαρίου 2008.

Τό ὡρολόγιο τῆς ἱστορίας τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχε σταματήσει. Σάν τό φῶς μετά τά χαράματα, διαδόθηκε ταχύτατα ἡ εἴδηση τῆς ἐκδημίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, πού ἦλθε καί ἐπάγωσε τίς καρδιές τῶν Ἑλλήνων ἀπ᾽ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἑλληνικῆς πα-

τρίδας καί ἐκτός αὐτῆς στόν ἀπόδημο Ἑλληνισμό. Βαρύτατο τό πένθος, ἀνεκτίμητος ἡ ἀπώλεια, σκληρός ὁ ἀπορφανισμός, πανστρατιά οἱ δακρύοντες γιά τήν στέρησή τους ἀπό τόν πνευματικό πατέρα, παλλαϊκή καί σέ ἐπίπεδο θεσμικῶν καί διακεκριμένων προσωπικοτήτων ἡ ὁμολογία ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐστερήθη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, ἀνδρός ἱεροῦ, εὐπαιδεύτου, ἐκκλησιαστικοῦ, εὐγενοῦς, χαρισματικοῦ, εὐτόλμου, φιλανθρώπου καί φιλοπάτριδος.

Ταυτόχρονα μέ τήν θλίψη, μέσα ἀπό τά ἀποθέματα τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, ἀνέτειλε ἀπό τίς ψυχές τῶν πιστευόντων Χριστιανῶν, κλήρου καί λαοῦ, ἡ καταφυγή στόν αἰώνιο λόγο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ γιά τόν θάνατο· «Μή θαυμάζετε τοῦτο ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ καί ἐκπορεύσονται οἱ τά ἀγαθά ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς» (Ἰω. 5,28-29).

Πολύφωτος οὐρανός ἡ Ἐκκλησία ἀντιφεγγίζουσα τήν δόξα τῆς μοναρχούσης στόν κόσμο Τρισηλίου Θεότητος, στρέφει τούς προβολεῖς της, διδακτικά, ἀποκαλυπτικά καί στόν περίπυστο ἀρχιεπισκοπικό θρόνο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ὁ κεκοιμημένος Προκαθήμενος αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος διέθεσε τίς δωρεές τοῦ Θεοῦ καί τά ἀνθρώπινα χαρίσματα, πού μέ τήν σειρά τους ἀντανακλοῦν πνευματικά πάνω στά ἑκατομμύρια τῶν ψυχῶν τοῦ πληρώματος τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας.

Κλίνουσα γόνυ σεβασμοῦ εὐγνωμοσύνης καί εὐχαριστιῶν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διά τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας αὐτῆς, πρός τόν «μακαρίᾳ τῇ λήξει γονόμενον» ἀοίδιμο Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, δημιουργεῖ καί ὀνομάζει σταθμό ἀναφορᾶς ὅλη τήν ἀρχιεπισκοπεία του, στήν ὁποία καταφαίνεται, «θείᾳ συνάρσει» ἡ ἐξελίξιμη, προϊοῦσα καί εὐλογημένη παρά τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρός τόν σκοπό τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς της.

Ὑπείκοντες στήν παραδεδομένη τελετουργική τακτική τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας κατά τίς ἱερές ἐκδημίες τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων, νά παρατίθενται συνοπτικῶς τά βιογραφικά αὐτῶν, παραθέτομεν τά ἀκό-

λουθα, ὡς μία συνοπτική ἐνημέρωση:

Ὁ κεκοιμημένος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρός Χριστόδουλος, κατά κόσμο Χρῆστος Παρασκευαΐδης τοῦ Κωνσταντίνου καί τῆς Βασιλικῆς, γεννήθηκε στήν Ξάνθη τῆς Δυτικῆς Θράκης τό 1939. Τό 1941 ἡ οἰκογένειά του μετοικίζει στήν Ἀθήνα. Στήν Ἀθήνα ὁ Χριστόδουλος ἀναπτυσσόμενος πνευματικά μέσῳ τῶν κατηχητικῶν εὐκαιριῶν τῆς ἐνορίας τῆς ἁγίας Ζώνης Κυψέλης, ἐφοίτησε στή Λεόντειο Σχολή καί ἐσπούδασε στή Νομική Σχολή (1956-1961) καί στή Θεολογική Σχολή (1962-1967) τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μέ βαθμό καί ἐκ τῶν δύο σχολῶν Ἄριστα. Ταυτοχρόνως σπούδασε βυζαντινή μουσική στό Ὠδεῖο Ἀθηνῶν καί ἐπεδόθη στήν ἐκμάθηση ξένων γλωσσῶν. Τό Μάρτιο τοῦ 1981 ἀναγορεύεται διδάκτωρ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἀπό τήν Θεολογική Σχολή τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἀκολουθήσας τόν ἄγαμο ἐκκλησιαστικό βίο, τό 1961 ἐχειροτονήθη διάκονος καί τό 1965 πρεσβύτερος καί ὡς ἀρχιμανδρίτης τοποθετεῖται προϊστάμενος καί ἱεροκήρυξ στόν ἱερό Ναό τῆς Παναγίτσας Παλαιοῦ Φαλήρου, ὅπου ἀνέπτυξε πλουσιωτάτη ποιμαντική καί ἱεραποστολική δράση. Τήν ἴδια περίοδο ἀναλαμβάνει, κατόπιν διαγωνισμοῦ, καθήκοντα γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί στή συνέχεια ἀρχιγραμματεύοντος αὐτῆς. Τόν Ἰούλιο τοῦ ἔτους 1975 ἐκλέγεται Μητροπολίτης Δημητριάδος, μέ ἕδρα τόν Βόλο, ὅπου ἀναπτύσσει πλούσια καί πολισχιδῆ δράση, μέ πρωτοβουλίες πού τό πρῶτον ἐφηρμόσθησαν σέ τοπική Ἐκκλησία. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τόν ἐχρησιμοποίησε πολλάκις σέ διαφόρους τομεῖς καί σέ ἀποστολές μαζύ καί μέ ἄλλους Ἱεράρχες γιά σοβαρά ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας.

Χηρεύσαντος τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν, μετά τήν ἐκδημία τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Σεραφείμ Τίκα τήν 10η Ἀπριλίου 1998, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξέλεξε τόν ἀπό Δημητριάδος Μητροπολίτη Χριστόδουλο, τήν 28η Ἀπριλίου 1998, νομίμως καί κανονικῶς, Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, ὡς τόν 19ο ἀπό τῆς Παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους Ἀρχιεπίσκοπο μέ ἀπό-

λυτα νόμιμες, κανονικές, δημοκρατικές καί συνοδικές διαδικασίες καί μάλιστα ὑπό τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπό τήν διαδικασία τῆς ἐνθρονίσεως τήν 9η Μαΐου 1998, ἐκτός ἀπό τίς ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ καί πέραν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νομοκανονικῶν διατάξεων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος κατέλιπε δύο μνημειώδη κείμενα πνευματικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ καί νομοκανονικοῦ περιεχομένου. 1ο Τόν ἐνθρονιστήριο λόγο του καί 2ο τήν εἰσαγωγική ὁμιλία του ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατά τήν πρώτη σύγκληση αὐτῆς ὑπό τήν προεδρία του τήν 6η Ὀκτωβρίου 1998. Τά δύο κείμενα αὐτά ἦσαν οἱ προάγγελοι καί προπομποί γιά τίς ἐνέργειες, τίς πρωτοβουλίες, τίς ἐμπνεύσεις καί τίς δράσεις τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς, ἐργαζόμενος νυχθημερόν καί κινούμενος πρός «πᾶσαν ἀναγκαίαν χρείαν» ἐπελήφθη ἐγκαίρως τῆς μεγάλης καί δυσχεροῦς ἀποστολῆς πού ἀπαιτεῖ τό εὐλογημένο, ἀλλά κοπιῶδες καί ριψοκίνδυνο ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τό σημαντικώτερο κατόρθωμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου εἶναι τό γεγονός ὅτι ἐτοποθέτησε τήν Ἐκκλησία στό κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῶν προβληματισμῶν καί τῆς ἐπικαιρότητος. Μέ τόν μεστό λόγο, ἀλλά καί τίς εὐφυεῖς παρεμβάσεις του σέ θέματα καταλυτικά γιά τήν πνευματική καί ἠθική ζωή τοῦ τόπου, κατώρθωσε νά ἀναδείξη τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας καί νά ὑποστασιάση τήν προσδοκία τῆς «ἄλλης φωνῆς» στήν πολυφωνική Βαβέλ τῶν διαφόρων σκοπῶν καί σκοπιμοτήτων. Πρώτη φορά τό κήρυγμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἀποκτᾶ κεντρική θέση σέ ὅλα τά δελτία εἰδήσεων τῆς Κυριακῆς, ἔστω καί ἀποσπασματικά. Πρώτη φορά τό περιεχόμενο ἐκκλησιαστικῆς διδαχῆς γίνεται ἀντικείμενο αὐθορμήτων καθημερινῶν συζητήσεων, ἔστω καί ἄν διατυπώνονται ἀντιρρήσεις ἤ ποικίλα σχόλια. Πρώτη φορά δημιουργεῖται ἡ αἴσθηση στήν ἑλληνική κοινωνία ὅτι ὑπάρχει φωνή ἀδέσμευτη, ἕτοιμη νά διασαλπίση τόν λόγο τῆς ἀληθείας πού ἐλευθερώνει, τόν λόγο τῆς λυτρώσεως πού εἰρηνεύει, τόν λόγο τῆς ἐλπίδος πού ἀνανεώνει, χω-

ρίς νά ἀγνοοῦνται καί οἱ διατυπούμενες ἀντιρρήσεις.

Ὁ ἱερός Ἀπόστολος Παῦλος, ἐμπνεόμενος ὑπό τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διδάσκει εἰδικώτερα: «Ἔχοντες δέ χαρίσματα κατά τήν χάριν τήν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, εἴτε ο διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδούς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι» (Ρωμ. 12,6-8). Μέσα σ᾽ αὐτή τήν ἁγιογραφική διατύπωση, διά τῆς Χάριτος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, μποροῦμε νά ἀναζητήσωμε τήν Διακονία καί τόν λόγο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, ὡς ποιμένος ἐπισκόπου καί Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τά ξεχωριστά χαρίσματα, ἤτοι τήν προνοητικότητα, τήν πρόβλεψη, τήν ἐκκλησιαστική διακονία, τήν διδασκαλία, τήν προτροπή πρός τόν ἐνάρετο βίο, τήν πραγμάτωση ἀγαθῶν πράξεων μέ ταπείνωση, τήν ἐπιστασία καί ἐπιμέλεια γιά τά καλά ἔργα, τήν ἄσκηση τῆς ἐλεημοσύνης μέ χαρά καί προσήνεια.

Αὐτό τό εὐλογημένο πολύπτυχο τῶν ἐκκλησιαστικῶν δραστηριοτήτων ὑπῆρξε προσφορά πρός τόν διδάσκαλο, Λυτρωτή καί Σωτήρα μας Χριστό, μέ ἀναγωγή στόν οὐράνιο Πατέρα, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διδάσκει: «Ἐάν τις ἐμοί διακονῇ τιμήσει αὐτόν ὁ πατήρ» (Ἰω. 12,26). Καί καθώς ἐζήσαμε τόν Ἀρχιεπίσκοπο ὁλημερίς, ἀλλά καί μετά τά μεσάνυκτα, νά μεριμνᾶ, νά σχεδιάζει, νά ἀγωνιᾶ, νά ἀνησυχεῖ γιά τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, τόν ἐνοιώσαμε νά παίρνει ἀναπνοές ἐλπίδος, ἀφοῦ καί ἄλλους ἀδελφούς, κληρικούς καί λαϊκούς, κατέστησε στά χαρακώματα τοῦ χρέους, καί νά ἐπαναλαμβάνει πρός ὅλους τούς λόγους τῶν ἁγίων Ἀποστόλων: «Ἡμεῖς δέ τῇ προσευχῇ καί τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν ἀδελφοί» (Πράξ. 6,4), γιά τήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πορεία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας ὑπῆρξε μία συνεχής προσπάθεια, ἕνας ἀκάματος τρόπος ζωῆς, ἕνας σκληρός ἀγώνας, μιά εὑρηματική ἀναζήτηση λύσεως στά προβλήματα πού συνεχῶς ἀναφύονται, μιά ἀδιάκοπη σύγκρουση μέ συμφέροντα καί παλαιές πικρίες, ὑπῆρξε ἄμυνα καί ἐπίθεση στά μέτωπα τῆς ἀθεΐας, τοῦ ὑλισμοῦ καί κάποιων μοντέρνων ἰδεῶν, ὑπῆρξε ἐνίοτε

πάλη πνευματική μέ τήν ὕβρι καί τήν συκοφαντία. Καί μέσα σ' αὐτή τήν ἀτμόσφαιρα τῶν ἀγώνων καί τῆς ἀγωνίας, στάθηκε ὄρθιος, ἰσχυρός, νηφάλιος, προσηνής καί φιλικός «πάντα ἰσχύων ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι αὐτόν Χριστῷ» (Φιλιπ. 4,13).

Μερικοί παράγοντες ἐπέκριναν, διεφώνησαν, ἀμφισβήτησαν, παρεξήγησαν, παρερμήνευσαν, καί γενικῶς προσπάθησαν νά βλάψουν αὐτό τό ἔργο μέ ταυτόχρονη ἀπόπειρα νά μειώσουν τήν ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητος τοῦ δημιουργοῦ τους. Κύρια αἰτία αὐτῆς τῆς στάσεως ἦταν ἡ προκατάληψη καί κάθε ἰδεολογία ἀντίθετη πρός τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί πρός τήν Ὀρθόδοξη χριστιανική παράδοση. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ φαινομένου, ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἔρχεται λυτρωτικός καί τομώτερος ὑπέρ πᾶσαν μάχαιραν: «Εἰ ἐμέ ἐδίωξαν καί ὑμᾶς διώξουσιν, εἰ τόν λόγον μου ἐτήρησαν καί τόν ὑμέτερον τηρήσουσιν· ἀλλά ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διά τό ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τόν πέμψαντά με» (Ἰω. 15,20-21). Ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέν πιστεύουν στό Χριστό, πῶς θά πιστεύσουν σ' αὐτούς πού τόν ὑπηρετοῦν; Ἡ θέση αὐτή σέ καμιά περίπτωση δέν ἀποτελεῖ κατακύρωση τοῦ ἀλαθήτου στούς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Βεβαίως εἶναι πιθανό καί ἀνθρώπινο κάποτε νά λάβωμε μιά ἀπόφαση πού εἶναι λάθος, νά διατυπώσωμε μία ἐσφαλμένη ἄποψη ἤ ἐκτίμηση, ἤ ὁ ἑκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπος ἤ κάποιος ἀπό μᾶς ὅλους. Ἄλλο αὐτό καί ἄλλο νά εἶναι κάποιοι ἀντικείμενοι ἐπί σκοπόν γιά νά πυροβολοῦν ἀδιακόπως. Εἶναι δέ ἀληθές ὅτι ὁ Μακαριώτατος, ὡς ἀκάματος διάκονος τοῦ λόγου, ὑπῆρξε πάντοτε διαλεκτικός, πάντοτε ἕτοιμος γιά ἐσωτερικό διάλογο, ὅταν διελέγετο δημόσια, γενικῶς σέ κάθε μορφῆς καλοπροαίρετη συζήτηση. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος οὔτε αὐταρχικός ἦτο, οὔτε δογματικός, οὔτε ἀπόλυτος, οὔτε ἐπίμονος, οὔτε ἀνυποχώρητος, οὔτε ἀσυμβίβαστος. Ἐκεῖ ὅπου ὁ λόγος του ἀνεδεικνύετο σθεναρός, ἦτο βεβαίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ στίς ἀλήθειες τῆς Ὀρθοδόξου πίστεώς μας, στά ἀπό αἰώνων ἰσχύοντα δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας καί στήν ἑλληνορθόδοξη πολιτιστική μας παράδοση. Ἀλλά καί ἐπ' αὐτῶν διελέγετο ὁ Χριστόδουλος, διότι διέθετε ἐπιχει-

ρήματα, γνώση καί ἀδιαμφισβήτητη ἱκανότητα λόγου. Κάποτε διεκήρυξε· «Μερικοί μέ λένε ἐθνικιστή καί ἄλλοι λαϊκιστή. Λάθος. Οὔτε ἐθνικιστής εἶμαι οὔτε λαϊκιστής. Ὑπηρετῶ καί ἀγαπῶ τήν Ἐκκλησία μας μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις. Ἀγαπῶ καί τήν πατρίδα μας τήν Ἑλλάδα, τήν ἔνδοξη χώρα μας, κακό κάνω;».

Ὅταν ὁ ἱερός αὐτός ἄνδρας ὡμιλοῦσε καί ὑπεραμύνετο τῶν δικαιωμάτων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡ ψυχή του φλεγόταν ἀπό ἐνθουσιασμό καί ἀπό φρόνημα χρέους καί δυνάμεως ὑπέρ τῆ κιβωτοῦ τῆς σωτηρίας, «ἥν ὁ Κύριος περιεποιήσατο διά τοῦ ἰδίου αἵματος». Κορώνα τοῦ λόγου του ἡ Ἐκκλησία, σκῆπτρο ὁ τίμιος τοῦ Κυρίου Σταυρός, δῶρο του ἡ εὐλογία, κατάστιχο αἰώνιο τό Ἱερό Εὐαγγέλιο, πνευματικό ἔνδυμα ἡ ἑλληνορθόδοξη παράδοση καί ἐλπίδα του ἡ αἰωνιότητα.

Ἐξειδίκευε δέ τόν λόγο του ὅταν ἀπευθυνόταν πρός τήν νέοτητα, στούς μαθητές τῆς μέσης παιδείας, στούς φοιτητές ὅλων τῶν ἐπιστημῶν, πρός τούς ἐργαζομένους νέους, πρός τά στρατευμένα νειᾶτα, ἐκφωνῶντας προσκλητήριο γιά νά δώσουν ὅλοι τό «παρών» τοῦ σεβασμοῦ στήν Ἐκκλησία καί νά δροσισθοῦν μέ τά οὐράνια νάματα αὐτῆς καί νά γευθοῦν τά ἱερά μυστήρια τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἕνα προσκλητήριο δυνατό γιά νά προσεγγίση τίς νεανικές καρδιές, χωρίς διακρίσεις καί χωρίς ἐξωτερικές προϋποθέσεις. Καί τούς ἐκέρδισε χάριν τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κοινωνίας.

Ἡ προσφορά του στόν τομέα τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας καί ἀγάπης ὑπέρ ὅλων ἀδιακρίτως, ὅσοι εἶχαν βιοτικές ἀνάγκες, ἀπαιτεῖ ξεχωριστή μελέτη καί παρουσίαση. «Ἡ πίστις χωρίς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι» διεκήρυττε. Ἐξασφαλίστε φαγητό στούς απόρους, στέγη στούς ἄστεγους, κάθε βοήθεια στούς μετανάστες, συμβούλευε τούς συνεργάτες του ἱερεῖς καί λαϊκούς.

Ἕνας ἄλλος πλούσιος ἀγρός πνευματικῆς οἰκοδομῆς τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἦταν ἡ συγγραφική του παραγωγή, τοῦ ὁποίου δρέπει τούς καρπούς ὁ ἀναγνώστης ἀναδιφῶντας σέ βιβλία καί σέ φυλλάδια πού φθάνουν τίς 198 ἐκδόσεις, ἐκτός ἀπό τά δημοσιογραφικά

ἄρθρα. Ὁ λόγος του πάντοτε μεστός, σαφής, ἐναργής, οἰκοδομημένος σέ γερά θεμέλια. Καί μέσα ἀπό τόν πλοῦτο τῆς παραγωγῆς, τῆς καρδιᾶς καί τοῦ νοῦ, ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ λαοῦ μας, ἀναδυόταν πάντα ἡ μεγάλη ἀγάπη του γιά τήν πατρίδα μας, γιά τήν Ἑλλάδα μας, γιά τόν πολιτισμό μας, γιά τήν λαϊκή μας παράδοση, γιά τήν ἱστορία μας, γιά τήν ἐθνική μας ἑνότητα καί τήν νεοελληνική δημιουργικότητά μας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ὑπῆρξε ἕνας ξεχωριστός ἐκκλησιαστικός ἄνδρας καί εἰλικρινής Ἕλληνας. Ὑπῆρξε ἕνας χλοερός λειμώνας, μέ ἀλλεπάλληλες καρποφόρες φύτρες πού βλαστάνουν καί καρποφοροῦν συνεχῶς, μέσα ἀπό τόν πλούσιο προφορικό καί γραπτό λόγο. Μιά σύγχρονη πατερική φυσιογνωμία, χρυσοστομικοῦ τύπου, ὑπόδειγμα τέλειου λειτουργοῦ τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί ἱεροφάντης γνήσιος, ὁ Χριστόδουλος ὑπῆρξε μιά ἀδιαμφισβήτητη ἡγετική φυσιογνωμία, πού ὡμίλησε στίς ἀκοές καί στίς καρδιές τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων καί ὁλόκληρη ἡ ἑλληνική κοινωνία ἀνταποκρίθηκε στούς προβληματισμούς καί στίς προτροπές του. Ἡ ἑλληνική κοινωνία ἔβαλε τήν ὑπογραφή της, μετά σεβασμοῦ στό Χριστόδουλο, μέ τήν συμπαράστασή της στήν ἀρρώστια του, καί μέ τό παλλαϊκό προσκύνημα αὐτῶν τῶν ἡμερῶν μέ πλατειά, ἀνθρώπινη παρουσία, πού ξεκινοῦσε ἀπό τόν σολέα τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, διέτρεχε τήν Ἐκκλησία, συνεχιζόταν στήν πλατεῖα καί ἔφθανε μέχρι τήν ἀνηφοριά τῆς ὁδοῦ Μητροπόλεως, –Ξένον θέαμα... Εὖγε σου Ἑλληνικέ Λαέ μας.

Παναγιώτατε Οἰκουμενικέ Πατριάρχα κύριε κ. Βαρθολομαῖε, βεβαιωθῆτε τούτη τήν ὥρα ὅτι ὁ ἀδελφός μας ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος Σᾶς ἀγαποῦσε καί Σᾶς ἐσέβετο βαθύτατα, μέσα ἀπό τά φίλτρα τῆς καρδιᾶς του. Καί Σᾶς καί τούς Ἐπισκόπους τοῦ Θρόνου ὅλους καί τό σεπτό καί πανένδοξο Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο καί ὅλον τόν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμό. Σᾶς ἀγαποῦσε, ὅπως καί Σεῖς μᾶς ἀγαπᾶτε, καί Σᾶς ἐσκέπτετο πολύ ὁ Χριστόδουλος. Τό μικρό διάλειμμα τῆς πίκρας τήν Ἄνοιξη τοῦ 2004 ἄς ξεχασθῆ γιά πάντα μέσα στή λήθη καί ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ μας ἄς μᾶς ἑνώνη ὅλους καί

ἐδῶ καί στήν αἰωνιότητα.

Ἡ σεπτή Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συγκροτουμένη ὑπό τῶν ἑβδομήκοντα ἐννέα Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καί Μητροπολιτῶν αὐτῆς, ὡς κορυφαία διοικητική καί πνευματική Ἀρχή αὐτῆς, μετά τοῦ ἀνά τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή καί τίς Ἱερές Μητροπόλεις εὐσεβεστάτου ἱεροῦ κλήρου καί τοῦ εὐλαβεστάτου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, δέεται τῆς ὑπερουσίου, ὑπεραγάθου καί παντοδυνάμου Ἁγίας Τριάδος ὅπως ἀναπαύση τήν ψυχή τοῦ κεκοιμημένου πνευματικοῦ πατρός καί ἀδελφοῦ μας Χριστοδούλου Ἀρχιεπισκόπου «ἐπ᾽ ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου ἐν χώρᾳ ζώντων, εἰς βασιλείαν οὐρανῶν, ἐν παραδείσῳ τρυφῆς διά τῶν φωτεινῶν ἀγγέλων του εἰσάγων αὐτόν εἰς τάς ἁγίας του μονάς, συνεγείρων καί τό σῶμα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ὥρισε, κατά τάς ἁγίας του καί ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας».

Μή θαυμάζετε, ἀδελφοί, ὅτι ἐπί τῆς γῆς χωριζόμεθα ἀπό τοῦ σεβαστοῦ καί προσφιλοῦς μας Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Μετά τήν ἐξαγιαστική δοκιμασία του ἐκ τῆς ἀσθενείας καί τῶν πολλῶν πόνων καί κόπων, ὁ Χριστόδουλός μας «εὐάρεστος τῷ Θεῷ γενόμενος, ἠγαπήθη καί ζῶν μεταξύ ἁμαρτωλῶν μετετέθη. Ἡρπάγη μή κακία ἀλλάξη σύνεσιν αὐτοῦ... Ἀρεστή γάρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχή αὐτοῦ, διά τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας».

Καί θά περατώσω τόν παρόντα ἐπικήδειο λόγο μέ τόν ἐπίλογο ἀπό τόν Ἐπιτάφιο Λόγο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου «εἰς τόν Μέγαν Βασίλειον», σέ μετάφραση.

«Αὐτά εἶναι τά λόγια μου γιά σένα, ἀγαπητέ Χριστόδουλε, μέ γλώσσα γλυκειά, πού σοῦ ἦταν κάποτε ἰσότιμη καί συνήλικος. Ἐάν ἐπλησιάσαμε τήν ἀξία σου εἶναι τοῦτο δικό σου χάρισμα. Ἔχοντας τό θάρρος μου μπροστά σέ σένα ἔστησα τόν λόγο μου γιά χάρη σου. Ἐάν ὅμως ἔμεινα πολύ πολύ μακρυά ἀπό ὅ,τι ἤλπιζα, τί πρέπει νά ὑποστῶ ἀφοῦ ἔτσι κι ἀλλιῶς μέ δοκιμάζει ἡ ὡριμότητα τῆς ἡλικίας καί ἡ μεγάλη ἀγάπη μου γιά σένα. Ἀλλά τό κατά δύναμη εἶναι ἀγαπητό καί στό Θεό. Σύ μᾶς παρακολουθεῖς ἀπό ψηλά, θεϊκέ φίλε καί σεβαστέ, καί τήν δοκιμασία τῆς σαρκός πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός νά μᾶς παιδαγωγῆ,

ἤ σταμάτησέ την μέ τίς πρεσβεῖες σου ἤ κάνε μας νά τήν ὑπομένωμε μέ δύναμη. Ὅλη μας τήν ζωή, μέ τήν προσευχή σου, ὁδήγησέ την πρός τό καλύτερο. Ὅταν δέ μετατεθοῦμε ἀπό ἐδῶ δέξου μας ἐκεῖ στίς δικές σου σκηνές, ὥστε μαζύ ζῶντας καί μαζύ θεωρώντας τήν ἁγία καί μακαρία Τριάδα, καθαρότερα καί τελειότερα ἀπό ὅσο τήν αἰσθανθήκαμε ἐδῶ, νά σταθοῦμε σ᾽ αὐτό τό σημεῖο τῆς ἐπιθυμίας μας καί νά λάβωμε αὐτήν τήν ἀνταπόδοση γιά ὅσες ἐπιθέσεις δεχθήκαμε καί γιά ὅσους ἀγῶνες ἐκάναμε. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος μου γιά σένα. Ἐμᾶς ὅμως ποιός θά μᾶς ἐπαινέση ὅταν ἐγκαταλείψωμε τήν ζωή μετά ἀπό σένα; Ἄν βέβαια κατορθώσωμε κάτι ἄξιο ἐπαίνου γιά τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό στόν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα στούς αἰῶνας. Ἀμήν».*

---

* Ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία γιά τόν μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κυρό Χριστόδουλο Παρασκευαΐδη ἐψάλη στό Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό τῶν Ἀθηνῶν τήν 31η ἰανουαρίου 2008. Τῆς Ἀκολουθίας προέστη ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καί συμμετέσχε ὁλόκληρος ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Παρέστησαν οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας καί Ἱεροσολύμων καί οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Κύπρου, Ἀλβανίας καί Τσεχίας. Ἀπό πολιτικῆς πλευρᾶς παρέστη ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας, ὁ πρωθυπουργός κ. Κώστας Καραμανλῆς, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ ἀρχηγός τῆς Ἀξιωμ. Ἀντιπολιτεύσεως κ. Γ. Παπανδρέου καί οἱ ἀρχηγοί τῶν Κομμάτων στή Βουλή, ὁ τέως Βασιλεύς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος μετά τῆς συζύγου του, οἱ πρώην Πρόεδροι τῆς Δημοκρατίας κ. Χρῆστος Σαρτζετάκης καί κ. Κων/νος Στεφανόπουλος, Ὑπουργοί, Βουλευταί, ὁ Νομάρχης, ὁ Δήμαρχος, ἡ Στρατιωτική ἡγεσία, οἱ Δικαστικοί οἱ ἐκπρόσωποι ἄλλων ὁμολογιῶν καί θρησκειῶν καί πλῆθος κόσμου.

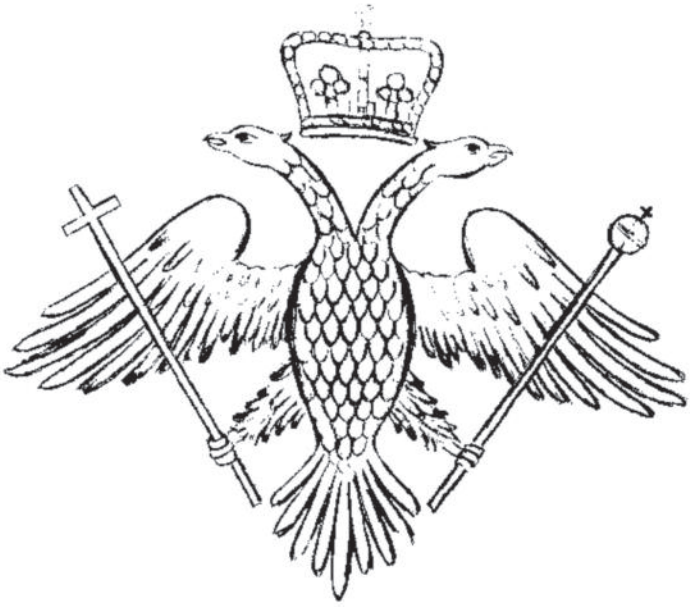

ΟΜΙΛΙΑ-ΕΟΡΤΙΟ ΜΗΝΥΜΑ
Γιά τήν μνήμη τοῦ Ἁγίου καί τά ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ τῆς Θεσσαλονίκης (26-10-1912) τήν 26η Ὀκτωβρίου 2004 στόν Ἱερό Ναό τοῦ ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης

Κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν

Ἀγαπητά μου πνευματικά παιδιά καί ἀδέλφια στό ὄνομα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Μέ τήν δύναμη καί τό ἔλεος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ ἀξιωνόμεθα καί πάλι νά ἑορτάσωμε μέ ἔντονα συναισθήματα καί σίγουρους λογισμούς τῆς πίστεως, τήν ἱερά μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου. Ἡ 26η Ὀκτωβρίου, ἡμέρα οὐράνια γιά τήν Ἐκκλησία καί πανένδοξη γιά τήν Ἑλλάδα, προβάλλει ἐνώπιόν μας τήν δύναμη τῆς πίστεως μέ τό μαρτύριο τοῦ Δημητρίου, καί τόν θρίαμβο τῶν ἀγώνων τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλονίκης καί τῆς Μακεδονίας.

Ἡ ἀγαθή συγκυρία νά συμπέση ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλονίκης μέ τήν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Δημητρίου, δηλαδή τήν 26η Ὀκτωβρίου 1912, εἶναι ἕνα θαῦμα τοῦ Θεοῦ καί ἀληθινή χαρά τῶν Θεσσαλονικέων καί τῶν ὅπου Γῆς Ἑλλήνων.

Πανηγυρίσατε, Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες Χριστιανοί, τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἁγίου Δημητρίου τό δῶρο. Θαυμάσατε τόν θεοσεβῆ ἡρωϊσμό τοῦ μάρτυρος καί τήν ἡρω-

ϊκή αὐτοθυσία τῶν προγόνων μας Μακεδονομάχων. Προσκυνῆστε τόν τόπο τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Δημητρίου στόν περίλαμπρο ὁμώνυμο Ναό του καί σταθῆτε μέ σεβασμό μπροστά στούς τάφους καί τούς ἀνδριάντες τῶν προμάχων τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας, ἀνωνύμων ἀγωνιστῶν καί ἡγητόρων στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν. Ἀνάψατε κεριά εὐγνωμοσύνης καί τιμῆς στό συντρίψαντα τήν ἀθεΐα, τόν ὑλισμό καί τήν στυγνή ἀπολυταρχία μεγαλομάρτυρα Δημήτριο καί στούς μακαριστούς Ἕλληνες ἥρωες τῆς ἑλληνικωτάτης Μακεδονικῆς Γῆς, τούς στήσαντες βωμούς θυσιῶν καί κατορθωμάτων σέ βουνά καί πεδιάδες τῆς πολυαγαπητῆς μας Πατρίδας. Κυκλώσατε τήν Ἅγια Τράπεζα τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἐλαφροπατῆστε στήν κρύπτη τῆς φυλακῆς του καί στόν τόπο τοῦ κρυφοῦ μαρτυρίου του καί κοινωνῆστε ἐν μετανοίᾳ τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀδέλφια μου, παιδιά, νέοι καί γέροντες, ἄνδρες καί γυναῖκες, ἀναπνεύσατε τό πνεῦμα τῆς ζήδωρης αὔρας τοῦ μαρτυρίου τοῦ πολιούχου μας ἁγίου Δημητρίου, γευθῆτε τό πολύῤῥυτο περιεχόμενο τῆς ὑπέρ τοῦ Νέστορος εὐλαβοῦς, μά καί πολυδύναμης προσευχῆς του, καί ἀντικρύσατε μέ πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ καί αὐτοπεποιθήσεως τό σύγχρονο στάδιο τῶν ἀγώνων, τῶν προβληματισμῶν καί τῶν ἐλπίδων. Σταθῆτε μέ αἰσιοδοξία μπροστά στίς δυσκολίες τῆς ἀνθρωπίνης ζῶης καί ἀναλάβατε τίς εὐθῦνες σας γιά τήν ἀρετή καί τήν ἁγιότητα πού πρέπει νά κοσμοῦν τίς ψυχές μας. Ἀντισταθῆτε στό σύγχρονο πνεῦμα τοῦ εὐδαιμονισμοῦ καί δείξατε ἔμπρακτη ἀγάπη σ᾽ αὐτούς πού δέν τά κατάφεραν καλά στήν προσπάθειά τους γιά ἀνθρώπινη ἐπιβίωση.

Ἐλᾶτε, ὅλοι μαζύ, κλῆρος καί λαός, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι, νά γεμίσωμε τίς καρδιές μας μέ τήν ὀρθόδοξη θεοσέβεια καί φιλοπατρία τῶν προγόνων μας. Νά ἀξιολογήσωμε μέ ὀρθότητα καί ὀξύνεια τίς ἀξίες τῆς ζωῆς καί νά ἀγωνισθοῦμε γιά νά ἐπικρατήσῃ τό πνεῦμα τοῦ σεβασμοῦ πρός τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, πρός τήν ἀλήθεια, πρός τήν δικαιοσύνη καί πρός τήν ἐλευθερία. Ἀρχή καί τέλος τῆς ζωῆς μας ὁ Χριστός, ὡς αἰώνιος λυτρωτής καί σω-

τήρας. Ὁ μεγαλομάρτυς μας Δημήτριος ἐνίκησε τούς διῶκτες του, ἐξουδετέρωσε τόν Λυαῖο, καταπάτησε τόν θάνατο, ἐκέρδισε τήν αἰωνιότητα, κατά τήν διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου· «Πιστός ὁ λόγος· εἰ γάρ συναπεθάνομεν (τῷ Χριστῷ), καί συζήσωμεν (Αὐτῷ). Εἰ ὑπομένομεν, καί συμβασιλεύσομεν, εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς» (Β΄ Τιμ. 2,11).

Τίποτε τό ἀνθρώπινο, ἀδελφοί μου, δέν μπορεῖ νά ἀντικαταστήσῃ τήν πληρότητα, τήν ἀλήθεια, τήν λύτρωση, τήν φιλανθρωπία, τήν ἀγάπη καί τίς ἐπαγγελίες γιά τήν νῦν καί τήν μέλλουσα ζωή, τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς καί εὐαγγελικῆς πίστεως. Ἡ ἐμπειρία δύο χιλιάδων χρόνων διδάσκει ὅτι «ὁμολογουμένως, μέγα ἐστί τό τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α΄ Τιμ. 3, 16). Ἀλλά νά τό καταλάβωμε καλά. Ἡ αἰωνιότητα δέν κερδίζεται μέ βρώση καί πόση καί τίς ἄλλες ἀπολαύσεις τῆς παρούσης ζωῆς.

Ὁ τιμώμενος οἰκουμενικός ἅγιός μας ἄκουσε καί ἐφήρμοσε τήν προτροπή τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Θεσσαλονικέων καί Μακεδόνων, Ἀποστόλου Παύλου· «Σύ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ... Σύ οὖν κακοπάθησον ὡς καλός στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β΄ Τιμ. 2,1 καί 3). Ἀγωνιστής, ὅσιος, ὁμολογητής, ἐμψυχωτής, ἥρωας, μέγας μάρτυς μέχρις αἵματος καί θανάτου, ὁ θαυματουργός καί πολυφίλητος, τῆς Ἐκκλησίας τό καύχημα, ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Περαίνων αὐτό τό Ἑορταστικό Μήνυμα, ἀδελφοί μου, θέλω νά σᾶς προτρέψω καί νά σᾶς παρακαλέσω, κλῆρο καί λαό, νά μή λησμονήσωμε ὅτι μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ, τήν προστασία τῆς Παναγίας καί τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τίς εὐλογίες, ἐπί 55 χρόνια ζοῦμε στήν Πατρίδα μας τήν Ἑλλάδα καί στήν γύρω περιοχή μας, χωρίς πολέμους καί αἱματοχυσίες, χωρίς ἐμφύλιες συγκρούσεις, χωρίς ἐκπατρισμούς, χωρίς τήν παλαιά φτώχεια, χωρίς τίς στερήσεις καί τήν μιζέρια τοῦ παλαιοῦ κόσμου, γεγονός πού περιποιεῖ τιμή στόν πολιτικό κόσμο τῆς χώρας.

Ἐλᾶτε, λοιπόν, ὅλοι μαζύ, νά παρακαλέσωμε τόν Ἅγιο Θεό καί τόν προστάτη μας μεγαλομάρτυρα Ἅγιο Δημήτριο νά μᾶς χαρίσουν τό μεγάλο ἀγαθό τῆς εἰρήνης. Θέλομε νά ζήσωμε στά σπίτια μας, στά χωριά μας, στίς πολιτεῖες μας καί στίς θάλασσές μας, εἰρηνικά μέ τούς γειτονικούς μας λαούς, ὁμοθρήσκους καί ἑτεροθρήσκους. Θέλομε νά συνεργασθοῦμε μέ ὅλους γιά τό καλό καί τήν πρόοδο τῶν λαῶν μας. Ἤδη μέ πρώτη σύσσωμη τήν πολιτική ἡγεσία μας. Ἕλληνες καί Ἑλλάδα, ἐντεταγμένοι πλήρως στήν Εὐρωπαϊκή Ἕνωση, κρατοῦμε φιλικά ἀπό τό χέρι τίς γειτονικές χῶρες, γιά νά γίνουν κι αὐτές μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Δῶρο τοῦ Θεοῦ καί ἀπόκτημα τῶν λαῶν εἶναι ἡ εἰρήνη. Ἄς τήν ὑπηρετήσωμε.

Μέ τήν καρδιά καί τό νοῦ ἐστραμμένοι στόν τιμώμενο Ἅγιό μας, μεγαλομάρτυρα Δημήτριο, ἄς τόν προσφωνήσωμε εὐγνωμόνως καί παρακλητικῶς:

«Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ῥείθροις, Δημήτριε,
τήν Ἐκκλησίαν Θεός ἐπορφύρωσεν,
ὁ δούς σοι τό κράτος ἀήττητον
καί περιέπων τήν πόλιν σου ἄτρωτον·
αὐτῆς γάρ ὑπάρχεις τό στήριγμα».

Χρόνια, πολλά, ἀδελφοί μου.
Εἰρηνικά, Ὀρθόδοξα, Ἑλληνικά.

Εὐχέτης
Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Θεσσαλονίκης ΑΝΘΙΜΟΣ

Τοῦ Παν. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. ΑΝΘΙΜΟΥ*

Κατά τά Ἐγκαίνια τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης τήν 9η Σεπτεμβρίου 2005

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΕ,
Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ
Κύριε Ἐκπρόσωπε τῆς Ἀξιωμ. Ἀντιπολιτεύσεως
κ.κ. Ὑπουργοί καί Βουλευταί-Κύριοι Περιφερειάρχαι
κ. Νομάρχα Θεσσαλονίκης-κ. Δήμαρχε Θεσσαλονίκης
Στρατηγοί τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων,
Κύριοι Δικαστικοί-Κύριοι Πρυτάνεις
(... προσφωνοῦνται ἅπαντες οἱ λοιποί ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν).

Δοξολογία καί Εὐχαριστία πρός τόν Πανάγιο Θεό: Ἔκφραση σεβασμοῦ καί βαθειᾶς τιμῆς πρός τήν Παναγία Θεοτόκο, τήν δεομένη γιά μᾶς πρός τόν Σωτῆρα Χριστό:

Ὁμολογοῦμε καί σήμερα ὅλοι μαζί,

Διότι μᾶς ἀξιώνουν νά συμμετάσχωμε στά Ἐγκαίνια τῆς 70ῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἑνός γεγονότος μεγάλης οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐμπορικῆς καί ἐθνικῆς σημασίας γιά τήν Ἑλλάδα καί τήν Βαλκανική.

---

* Ἡ Προσφώνηση αὐτή ἔκαμε πάταγο, σέ σχέση μέ τό «Σκοπιανό». Πολύ σύντομα οἱ «εἰδικοί» ὡμολόγησαν ὅτι ὁ Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος εἶχε δίκηο. Τό ἐνδιαφέρον μας γιά τήν Μακεδονία εἶχε ἀνανεωθῆ πανελληνίως.

Οἱ Θεσσαλονικεῖς, σᾶς εὐχαριστοῦμε μέσα ἀπό τήν καρδιά μας, διότι ἤλθατε στήν ἁγιοτόκο καί πανέμορφη πόλη τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ σήμερα, τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς προόδου, ἀλλά καί τῆς Θεσσαλονίκης τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων προγόνων μας:

τήν Θεσσαλονίκη τοῦ Φιλίππου

τήν Θεσσαλονίκη τοῦ Ἀριστοτέλους

τήν Θεσσαλονίκη τοῦ Ἀλεξάνδρου

τήν Θεσσαλονίκη τῶν Ἐπιγόνων

Τήν Θεσσαλονίκη τοῦ Βυζαντίου

τήν Θεσσαλονίκη τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ

τήν Θεσσαλονίκη συμβασιλεύουσα τῆς πολύκλαυστης Κωνσταντινουπόλεως.

τήν Θεσσαλονίκη μέ τίς πολλές ἐκκλησίες καί τά μοναστήρια στά χρόνια τῆς δοκιμασίας.

τήν Θεσσαλονίκη ὡς μάνα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου.

τήν Θεσσαλονίκη ὡς σύγχρονη συμπρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ, κ. Κώστα Καραμανλῆ

Γέννημα καί θρέμμα τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονικῆς Γῆς. Κατά τόν προηγούμενο χρόνο, ἐδῶ στήν ΔΕΘ, σᾶς εἶπα μέσα ἀπό τήν ψυχή μου –καί ὁμολογῶ ὅτι θά τό ἔλεγα καί σέ ὅποιον ἄλλο πρωθυπουργό τῆς Χώρας, εὔχομαι νά σᾶς βοηθήση ὁ Θεός νά ἔχετε καλή ἐπιτυχία στήν ἀποστολή σας πρός τό συμφέρον τοῦ λαοῦ καί τῆς Πατρίδος μας. Οἱ εὐχές ἔπιασαν τόπο, ἄν καί κατά τήν λογικοκρατία ἰσχύει μόνον ὁ κόπος, ἡ προσπάθεια καί ἡ εὐφυΐα. Οἱ εὐχές ὅμως ἔχουν τήν ἰσχύ τους.

Τώρα πλέον σέ ὅλους τούς τομεῖς ἐπιχειρεῖτε μεταρρύθμιση, διαρρύθμιση καί ἀνακατανομή προτεραιοτήτων μέ σκοπό νά ἐπιτύχετε τά καλύτερα δυνατά ἀποτελέσματα.

Τά σημαντικώτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζετε κατ' αὐτή τήν περίοδο εἶναι:

1) Τά ἐθνικά θέματα καί ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐξωτερική πολιτική.

2) Το σημαντικώτατο θέμα τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

3) Τό μέγα θέμα τῆς Παιδείας καί τοῦ Πολιτισμοῦ μέ ὑπόβαθρο καί κορμό τήν Ὀρθοδοξία καί τόν Ἑλληνισμό.

4) Τήν κατάργηση τῆς ἀνισότητος στά εἰσοδήματα τῶν πολιτῶν.

Δέν θά εἴπω τίποτε ἐπ᾽ αὐτῶν, διότι εἶναι τελευταῖα εὔκολη ἡ κατηγορία ὅτι ἐμεῖς οἱ παπάδες ἀσκοῦμε πολιτική. Ὁ Θουκυδίδης ὅμως ἔγραψε ὅτι ἐκεῖνος ὁ πολίτης πού δέν ἐνδιαφέρεται γιά τά κοινά προβλήματα τοῦ Δήμου του, δέν εἶναι ἄξιος πολίτης τοῦ Δήμου στόν ὁποῖο ἀνήκει. Καί ἐμεῖς οἱ παπάδες ἐκτός ἀπό τήν κύρια ἀποστολή μας εἴμεθα καί πολῖται τοῦ Δήμου, δηλαδή τοῦ Κράτους μας.

Ἐμεῖς ὅμως ἐδῶ στόν τόπο μας, στή Μακεδονία μας ἔχομε ἕνα καημό, ἕνα θέμα πού μᾶς καίει ὅλους, ὅπως καίει καί σᾶς ὅλους καί ὅλους τούς Ἕλληνας πολιτικούς καί πού πρέπει νά βρῆ μιά λύση, ὅπως τό εἴπατε τελευταῖα στήν Πράγα, πού νά δικαιώνη αὐτό πού τό Ἑλληνικό Κράτος τόσα χρόνια κηρύσσει καί προτείνει, ἀλλά δέν γίνεται ἀκουστό. Ὁ λαός εἶναι ἕτοιμος νά ἐκφράση τήν συμπαράστασή του, σέ ὁποιαδήποτε τέτοια προσπάθεια τῆς ὑπευθύνου πολιτείας. Ὅμως μή λησμονεῖτε καί ἔχομε δείγματα, ὅτι ὑπάρχουν «σταγονίδια», ὄχι ὅπως αὐτά πού ἔλεγε κάποτε ὁ μακαριστός Ἀβέρωφ, πού εἶναι ἐντός τῶν τειχῶν, ἐντός τῶν συνόρων τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος μας, καί ὅσο καί ἄν εἶναι λίγα, εἶναι ἐνοχλητικά καί ἐπικίνδυνα.

Σέ αὐτούς ὅλους ἐμεῖς λέμε ἐκεῖνο πού ἔλεγαν οἱ πρόγονοί μας Ἕλληνες, καί ἄς πᾶνε νά μάθουν τί σημαίνει·

«ΕΚΑΣ ΟΙ ΒΕΒΗΛΟΙ»*.

Γιά ὅλους ἐμᾶς τούς Ἕλληνες ἰσχύει ἡ ἀκόλουθη ἐξίσωση: Ὅπου ὄνομα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ=ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΠΟΥ ΟΝΟΜΑ ΕΛΛΑΔΑ=ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Μπροστά σέ τέτοια θέματα ἐθνικῆς ὑπάρξεως καί σωτηρίας τῆς Πατρίδος μας ἰσχύει τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν ὁ λακωνικός λόγος:

«Ἤ ΤΑΝ Ἤ ΕΠΙ ΤΑΣ»**.

ΕΥΧΕΤΗΣ
Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

---

* Ἑκάς=μακράν, μακρυά ἀπό μᾶς.

** Ἤ τάν ἤ ἐπί τᾶς= Ἤ νά φέρης τήν ἀσπίδα πίσω ὡς νικητής ἤ νά σέ φέρουν πεθαμένο ἐπάνω σ᾽ αὐτήν γιά τήν τιμή τῆς πατρίδος.

Ἐπί τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ Μυροβλύτου καί ἐπί τῇ ἀπελευθερώσει τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου 1912

– 26-10-2005 –

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας

Θφθινοπωρινός ἥλιος, εὐλογία καί θαῦμα τοῦ Δημιουργοῦ, ἀνέτειλε καί πάλι σήμερα, περίλαμπρος καί εὐεργετικός, γιά νά μᾶς χαρίσῃ γιά μιά ἀκόμη φορά τήν μεγάλη ἡμέρα τῆς **26ης Ὀκτωβρίου,** τήν γεμάτη ἀπό ἀξεπέραστες μνῆμες, ἱερές καί ἐθνικές, γιά μᾶς τούς **Χριστιανούς,** τούς **Ἕλληνες Μακεδόνες,** πού κατοικοῦμε ἀπό αἰώνων σέ τούτη τήν ἔνδοξη γῆ τῶν πατέρων μας. Ἀλλ᾽ ὅμως καί γιά ὅλους τούς **Ἕλληνες** πού ἀγωνίσθηκαν γιά τοῦτα τά ἑλληνικά σύνορα.

Φωνή **Θεοῦ** πού ἔρχεται μέσα ἀπό τά βάθη τῆς μυστηριακῆς Του ὑπάρξεως καί φανερώνεται διά τῆς χαριτόβρυτης **Ἐκκλησίας** Του, καί ἐντολή τῆς ἀδέκαστης κοινῆς ἐπιστημονικῆς μαρτυρίας πού διδάσκει μέσα ἀπό τίς σελίδες τῶν κειμένων, ἀπό τά ἀδιάψευστα γεγονότα, ἀπό τά μαρτυροῦντα κτίσματα καί τά ἐπώνυμα πρόσωπα, τήν λυτρωτική καί ἀλάνθαστη ἱστορία, μᾶς συνήγαγον σήμερα

στόν περίλαμπρο τοῦτο Ναό, γιά νά ἑορτάσωμε ἐν εὐγνωμοσύνῃ καί εὐχαριστίᾳ, λαμπρά διπλῆ ἑορτή. **Μιά ἑορτή τῆς πίστεως καί μιά ἑορτή τῆς ἐλευθερίας.**

Ὁ ἀρχηγός τοῦ **Κράτους** μας, ἡ **Ἐκκλησία,** ἡ **Κυβέρνηση τῆς Χώρας** ἐκπροσωπουμένη, ἡ **Ἀντιπολίτευση** ἐκπροσωπουμένη, ἡ **Βουλή τῶν Ἑλλήνων,** ἡ ἡγεσία τῶν **Ἐνόπλων Δυνάμεων** καί τῶν **Σωμάτων Ἀσφαλείας,** ἡ **Παιδεία** καί ἡ **Δικαιοσύνη,** ἡ **Τοπική Αὐτοδιοίκηση,** ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία, οἱ **ἐργάτες** καί οἱ **ἀγρότες,** ὁ **λαός** μας ὅλος, εἴτε πραγματικά εἴτε πνευματικά εὑρίσκεται σήμερα προσκυνητής καί φρουρός τῆς **Θεσσαλονίκης** μας.

Ὁ περίκλητος καί πολύκλιτος ἱστορικός αὐτός Ναός τοῦ ἁγίου, ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος **Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου,** πρωτοκτισθείς τόν **4ο αἰῶνα,** παγχριστιανικό προσκύνημα τῶν **Ἑλλήνων** καί τῶν **Χριστιανῶν τῆς Οἰκουμένης,** κρατῶντας ἄσβεστη τήν λαμπάδα τῆς πίστεώς μας, μᾶς ἐναγκαλίζεται καί σήμερα στοργικά, μᾶς ἀνοίγει τίς καρδιές μας πνευματικά, μᾶς ἀνανεώνει αἰσθητικά μέ τόν πλοῦτο τῶν προτύπων ἀρχιτεκτονικῶν στοιχείων του, μᾶς μεταθέτει ἀπό τῆς γῆς εἰς τά ἄνω μέ τήν πολυμορφία τῶν ὀροφῶν καί τό ἄπλετο φῶς τῶν ἀκτίστων ἐπιφανειῶν, ἐνῷ μέ τά χαριτόβρυτα λείψανα τοῦ ἁγίου **Δημητρίου,** μᾶς ὁδηγεῖ στή σφαῖρα τῆς θυσίας καί τοῦ μαρτυρίου, ὑποδεικνύοντάς μας τήν προσκυνηματική κάθοδο στήν κρύπτη τῆς φυλακῆς καί τοῦ μαρτυρίου του, ἀλλά καί τοῦ πρώτου ἐπ᾽ ὀνόματί του ἱεροῦ Ναοῦ, κάτω ἀκριβῶς ἀπό αὐτό τό ἱερό Βῆμα.

Χίλια ἑπτακόσια χρόνια συμπληροῦνται αὐτό τό ἔτος ἀπό τό φρικτό μέχρι θανάτου μαρτύριο τοῦ ἁγίου **Δημητρίου.** Ἐμεῖς ὅλοι ἐδῶ, ὡς τοπική Ἐκκλησία, ὡς Τοπική Αὐτοδιοίκηση καί ὡς Κοινωνία, αἰσθανόμεθα ἐπάνω μας τήν εὐχή του πρός τόν **Νέστορα** γιά δύναμη καί νίκη. Καί μέ τό ἀθῷο αἷμα του βλέπομε γραμμένη τήν ὁμολογία. «**Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δέ ἐν ἐμοί Χριστός**» (Γαλ. 2,20).

Αἰώνια ἐκκλησιαστική **Ὀρθοδοξία,** ῥιζωμένη στούς καλύτερους τόπους μέ τούς καλαισθήτους μεγάλους ἤ μικρούς ναούς τῶν πόλεων καί τῶν οἰκισμῶν, καί ἐκτεινομένη μέ

τά περιώνυμα Μοναστήρια καί τά ἐξωκκλήσια, κρατεῖς στίς ψυχές μας ἀναμμένη τήν φλόγα τῆς ἱερᾶς **Παραδόσεως,** μᾶς ἐνισχύεις, μᾶς παρηγορεῖς καί μᾶς κατευθύνεις στό δρόμο τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί τοῦ εὐλογημένου βίου.

Τό ἐθνικό περιεχόμενο τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς **Θεσσαλονίκης** συνδέεται ἄριστα μέ τήν μεγάλη προσωπικότητα τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου **Δημητρίου,** ὡς πολιούχου μας, ἀφοῦ ὤ τοῦ θαύματος, ἡ ἀπελευθέρωση τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς πόλεως **τῆς Θεσσαλονίκης** καί ἡ ἀπόδοσή της στήν Ἑλλάδα συνέβη τήν **26η Ὀκτωβρίου τοῦ 1912,** ἡμέρα τῆς ἑορτίου μνήμης τοῦ ἁγίου **Δημητρίου.** Εἰδικώτερα τό ἑσπέρας τῆς **26ης Ὀκτωβρίου,** ὁ Τοῦρκος ἀρχιστράτηγος Χασάν Ταξίν πασᾶς ὑπέγραψε πρωτόκολλο παραδόσεως τῆς πόλεως στίς ἑλληνικές ἀρχές. Τήν ἑπομένη, ἑλληνικά τμήματα ὕψωσαν τήν γαλανόλευκη σημαία στό Διοικητήριο. Συντελεστές τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ γεγονότος ὁ ἀρχιστράτηγος διάδοχος **Κωνσταντῖνος** καί ὁ **Πρωθυπουργός** καί ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν **Ἐλευθέριος Βενιζέλος.** Ὁ Θεός νά τούς ἀναπαύῃ μαζύ μέ τούς συνεργάτες τους καί ὅλους τούς πεσόντες στόν **Μακεδονικό Ἀγῶνα** καί στούς **Βαλκανικούς** πολέμους ὑπέρ τῆς **Πατρίδος.**

Ἐξοχώτατε, Κύριε Πρόεδρε,

Θεωροῦμε σήμερα τήν παρουσία Σας καί τήν συμμετοχή Σας στόν διπλό ἑορτασμό τῆς **Θεσσαλονίκης** καί τῆς **Μακεδονίας ὅλης** μεγάλη τιμή καί πρόξενο χαρᾶς, καί Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἀπό τήν καρδιά μας γι᾽ αὐτό. Τά καλύτερα τῶν αἰσθημάτων ὅλων μας γιά Σᾶς εἶναι φιλικώτατα, διότι παρά τό μικρό διάστημα τῆς προεδρικῆς θητείας Σας, συνεργούσης καί ὅλης τῆς πολιτικῆς διαδρομῆς Σας, μᾶς ἔπεισαν, ὅτι εἶσθε ἕνας δημόσιος ἄνδρας, ἔντιμος, συνετός, σώφρων, ἀξιοπρεπής, προσιτός στό λαό μας, ἔμπειρος, φιλόπατρις, δημοκρατικός καί γενναῖος. Ἡ συχνή ἀναφορά Σας κατά τίς ἐπισκέψεις Σας στήν Ἐπαρχία, στή φιλοπατρία καί στήν καλλιέργεια τῆς ἀξίας τοῦ πατριωτισμοῦ, ἀποτελεῖ σημαντικώτατη προσφορά στούς **Ἕλληνες** καί στήν **Ἑλλάδα.** Εἶναι χρέος ὅλων μας νά Σᾶς μιμηθοῦμε σ᾽ αὐτό τόν δρόμο τῆς ἀγάπης γιά τήν **Πατρίδα.**

Πόσον ὡραῖα τό λέει ὁ ποιητής μας **Ἀνδρέας Κάλβος**

στό **Φιλόπατρι,** μιλώντας στόν Εὐρωπαῖο:

Εἶσαι εὐτυχής καί πλέον
σέ λέγω εὐτυχέστερον,
ὅτι σύ δέν ἐγνώρισες
ποτέ τήν σκληρά μάστιγα
ἐχθρῶν, τυράννων.
Ἄς μή μοῦ δώσῃ ἡ μοῖρα μου
εἰς ξένην γῆν τόν τάφον·
εἶναι γλυκύς ὁ θάνατος
μόνον ὅταν κοιμώμεθα
εἰς τήν Πατρίδα.

Ὅσοι μιλᾶμε σήμερα μέ εὐτολμία γιά τήν **Πατρίδα** δέν εἴμεθα οὔτε πολεμοχαρεῖς οὔτε ἐθνικιστές. Ἐξαιρέτως δέ ἐμεῖς οἱ **Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας καί τῶν Συνόρων μας** θέλομε καί ἐπιδιώκομε τήν εἰρήνη, πού εἶναι ἀληθινό δῶρο τοῦ **ΘΕΟΥ** στόν κόσμο, γιά νά φυλᾶμε ἀδιατάρακτα τά κόκκαλα καί τά μνήματα τῶν προγόνων μας πού εἶναι σπαρμένα στά σύνορά μας ὥστε νά ἔχωμε ἐμεῖς σήμερα, ἀξιοπρέπεια, ἐλευθερία καί πατρίδα. Καί γι᾽ αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο ἐμεῖς οἱ **Ἕλληνες** δέν θέλομε συνωνύμους συνεταίρους στά σύνορά μας, ἐπειδή μία τέτοια σχέση εἶναι ἀμάρτυρη στήν ἱστορία καί ἀνύπαρκτη στή διεθνῆ τακτική.

Μέσα στή χαρούμενη ἀτμόσφαιρα αὐτῆς τῆς τριημέρου πνευματικῆς καί ἐθνικῆς πανηγύρεως τῆς **Θεσσαλονίκης,** ἄς πορευώμεθα ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἑνωμένοι, μέ ἐμπιστοσύνη στήν **Κυβέρνηση τῆς Χώρας** μας καί σέ ὅλη τήν πολιτική **Ἡγεσία** τοῦ τόπου μας, ἐπικαλούμενοι τήν βοήθεια τοῦ ἁγίου **ΘΕΟΥ** καί τήν προστασία τοῦ δημοφιλεστάτου ἁγίου **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ,** πολιούχου τῆς μεγάλης καί ἁγιοτόκου πόλεως τῆς **Θεσσαλονίκης.**

ΑΜΗΝ. ΕΤΗ ΠΟΛΛΑ.

Εὐχέτης
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

Τήν 26η Ὀκτωβρίου 2006 Ἐπί τῇ Ἱερᾷ Μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου καί τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1912

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε
τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας
πολυαγαπητέ μας κ. Κάρολε Παπούλια,
(Ἀκολουθεῖ Προσφώνησις τῶν λοιπῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν).

Καλῶς ἤλθατε, κύριε Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας, στήν ἱστορική καί ἔνδοξη καί πανέμορφη Θεσσαλονίκη, τήν προσφιλέστατη καί ἀξιοσέβαστη τῶν Ἑλληνορθοδόξων πόλη, τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καί τῆς μετά τῶν ἄλλων ἀδελφῶν πόλεων, τῆς μοναδικῆς Μακεδονίας γεννήτρα, τῶν Βυζαντινῶν συμβασιλεύουσα μέ τήν ἐνδοξότατη Πόλη, καί τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων τήν συμπρωτεύουσα πόλη, μέ τό κλεινό καί προσφιλές ἄστυ τῶν Ἀθηνῶν, τῆς πρωτευούσης δηλονότι τοῦ συγχρόνου Κράτους τῶν Πανελλήνων.

Καλῶς ἤλθατε, Κύριε, Πρόεδρε, μαζύ μέ τούς ἐντιμοτάτους ἄρχοντες καί ταγούς τῆς Πολιτείας, στόν περίλαμπρο καί γεμάτο δόξες Ἱερό τοῦτο Ναό, τό κλέος τῆς Ὀρθοδοξίας καί τό σέμνωμα τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῶν

Βαλκανίων, ἀφοῦ ἐθεμελιώθηκε ἀπό αἰώνων, πρός δόξαν Χριστοῦ, στόν αἱμάτινο τόπο τῶν βασανιστηρίων καί τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ δημοφιλέστατος καί ἱερώτατος ἅγιος Δημήτριος, ἀξιωματοῦχος καί νέος στήν ἡλικία, Χριστιανός ἐνθουσιώδης καί μιμητής τοῦ Χριστοῦ, ἀφῆκε μέγιστο ὑπόδειγμα προσευχῆς, ὁμολογίας, παῤῥησίας, ἡρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας καί θέας τῆς Οὐράνιας ζωῆς. Μέ τόν Νέστορα, πνευματικό του παιδί, συνέτριψε στό στάδιο τήν ὑψηλόφρονα γνώμη τῆς ἀθέου ἐξουσίας, ἀνέδειξε τήν πνευματική ἐλευθερία ὡς ὕψιστο ἀνθρώπινο χρέος, ἐξουδετέρωσε τήν βία, προσέβαλε τό καθεστώς τῆς ἀπολυταρχίας, καί ἐχάρισε πολυπτέρυγες πτήσεις στό φρόνημα τῶν Χριστιανῶν γιά τόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία του. Οἱ πύλες τῆς αἰωνίου ζωῆς ἄνοιξαν γιά νά δεχθοῦν τά νέα μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου, τόν μεγαλομάρτυρα ἅγιο Δημήτριο καί τόν συναθλητή του ἅγιο Νέστορα. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ εἶχε θριαμβεύσει· «Εἰ ἐμέ ἐδίωξαν καί ὑμᾶς διώξουσι... Ἀλλά θαρσεῖτε ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον» (Ἰω. 15,20 καί 16,33).

Ἔκτοτε καί ἐπί αἰῶνες μέχρι καί σήμερα ὁ ἱερός καί ἁγιασμένος τοῦτος τόπος ἔγινε πανορθόδοξο καί παγχριστιανικό προσκύνημα. Ποταμός θαυμάτων στή ζωή τῶν πιστῶν, πού ἐπικαλοῦνται τόν ἅγιο καί προσκυνοῦν μετά δακρύων τά ἱερά λείψανα, τά φυλασσόμενα εἰς τήν ἐνώπιόν μας περίτεχνη λάρνακα πρός ἁγιασμό τῶν πιστῶν καί δόξα Θεοῦ.

Ἡ σημερινή ἡμέρα, ἡ 26η Ὀκτωβρίου, ἡμέρα μνήμης τοῦ ἁγίου Δημητρίου, εἶναι ἡ ἡμέρα θαῦμα τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1912, ὅταν τά ἑλληνικά στρατεύματα, μετά ἀπό δαφνοστεφεῖς ἀγῶνες εἰσῆλθαν στήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης νικητές, καί τήν παρέλαβαν ἐπισήμως ἀπό τίς ξενικές δυνάμεις κατοχῆς, πού ἀπεσύρθησαν στά ἰδικά τους προγενέστερα σύνορα.

Ἡμέρα χαρᾶς καί εὐφροσύνης. Ἡμέρα συγκινήσεως καί δακρύων. Ἡμέρα ἑλληνικῆς δόξας καί μεγάλου τροπαίου. Ἡμέρα τιμῆς καί ἡρωϊκῶν διακρίσεων γιά τούς ἡγέτες τῆς πολιτικῆς καί τοῦ στρατοῦ μας. Ἡμέρα πίστεως καί εὐγνω-

μοσύνης πρός τόν ἅγιο Θεό. Ὅπως καί τόσες ἄλλες φορές στό παρελθόν, οἱ Ἕλληνες Χριστιανοί αἰσθάνονται μυστικά τόν ἔφιππο ἅγιο Δημήτριο πάνω στό κόκκινο ἄτι του νά διατρέχη τά τείχη καί τίς γειτονιές τῆς Θεσσαλονίκης καί νά σταθμεύη τροπαιοῦχος σέ τοῦτο τό ἱερό παλάτι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πού μᾶς σκεπάζει καί μᾶς σήμερα. Ἡ γαλανόλευκη σημαία μας μέ τόν ἄσπρο σταυρό στήν καρδιά της καί τόν χρυσίζοντα στόν ἱστό της κυματίζει στίς ψυχές, στίς βουνοκορφές, στούς κάμπους καί στίς θάλασσές μας, ἀφοῦ ἡ Θεσσαλονίκη μας καί ἡ μοναδική Μακεδονία μας εὑρίσκεται στά χέρια τῶν παιδιῶν της. Ἡ ἱστορία καταγράφει ἐπακριβῶς τά γεγονότα καί ἀνοίγει τίς σελίδες της γιά νά μελετήσουν καί νά διδαχθοῦν οἱ γενεές τῶν ἐπιγόνων.

Αὐτά τά γεγονότα, σάν τό σημερινό τοῦ 1912, καί σάν τό μεθαυριανό τοῦ 1940, πρέπει νά κρατᾶμε στά χέρια μας οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες σάν ἀδιάσειστα καί ἀξεπέραστα στοιχεῖα τῶν προγονικῶν μας κατορθωμάτων καί νά προβάλλωμε στούς συμπατριῶτες μας τούς Εὐρωπαίους, στούς εἰρηνικούς, ἀλλά τόσο διαφορετικούς καιρούς μας, πού ὅμως κι αὐτοί, ὡς λαοί πράττουν ἀνάλογα γιά τήν ἱστορία τους. Καλά καί χρήσιμα εἶναι τά δημοσιονομικά, οἱ προϋπολογισμοί, ἡ εἰσοδηματική πολιτική, οἱ ἐπενδύσεις, τά προγράμματα γιά οἰκονομική στήριξη, καί τά συναφῆ, ἀλλά ὁ πυρήνας τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως εἶναι κυρίως πνευματικός, καί γι᾽ αὐτό αἰώνιος. Οἱ ἀλληλοσυγκρουόμενες ἰδεολογίες, ὡς ἀνθρώπινες ἐπινοήσεις, ὑποδεικνύουν ἐπιθυμητά ἐπιτεύγματα, ἀλλά τό ἀνθρώπινο πρόσωπο καί ἀξίες ὅπως ἡ φιλοπατρία καί τό αἴσθημα τῆς εὐθύνης ἔναντι αὐτῶν πού ὡς ἀξία ἔρχονται μετά ἀπό μᾶς, εἶναι ἀξίες ἐξεπέραστες. Ἀπό τόν Ὅμηρο καί τόν Πλάτωνα, τούς τραγικούς καί τόν Θουκυδίδη μέχρι καί τίς εὐαγγελικές προτροπές ἡ φιλοπατρία καί οἱ ἄλλοι ἀδάμαντες τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καί πνευματικότητος κυριαρχοῦν στό στερέωμα τῶν κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων.

Ἐξοχώτατε, κύριε Πρόεδρε,

Ἐπανέρχομαι στή χαρά τῆς σημερινῆς ἡμέρας, μέ τήν

πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία, τήν χθεσινή Λιτανεία, τόν ἑσπερινό καί τήν παροῦσα ἐπίσημη Δοξολογία, γιά τήν μνήμη τοῦ ἁγίου Δημητρίου καί τήν ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλονίκης μας. Τῆς Θεσσαλονίκης μας πού ἔχει τό προνόμιο νά συνδυάζη τήν παράδοση μέ τήν σύγχρονη πρόοδο καί ζωή. Τῆς Θεσσαλονίκης μας μέ τόν πολιτισμικό της πλοῦτο. Τῆς Θεσσαλονίκης μας μέ τούς κατοίκους της γεμάτους ἀπό τίς καταβολές τῆς μεγαλεξανδρινῆς ἐποποιΐας, τῆς βυζαντινῆς πολύπτυχης μεγαλουργίας, τῆς ἐπιβιώσεως μέ Χριστό καί Ἑλλάδα κατά τήν περίοδο τῆς σκλαβιᾶς, μέ τῶν Μακεδονομάχων τά κατορθώματα, μέ τῶν ἡρώων τοῦ Σαράντα τίς θυσίες, και βεβαίως σήμερα μέ τήν δημιουργικότητά μας καί τά προβλήματά μας, μπροστά σέ μιά καινούργια ἐποχή. Σᾶς βεβαιώνουμε ὅτι τά προβλήματα τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης καί τῆς περιφερείας, προσπαθοῦμε οἱ ἀσκοῦντες τά ἀξιώματα καί τίς εὐθῦνες νά τά καθιστοῦμε δικά μας προβλήματα, ἀγωνιζόμενοι ἔτσι γνήσια γιά τήν ἐπίλυσή τους σέ ἐπίπεδο κέντρου καί περιφερείας.

Ἄς προσευχηθοῦμε, λοιπόν, σήμερα ὅλοι, ἱερός κλῆρος καί εὐσεβής λαός, γιά νά μᾶς χαρίζη ὁ ἅγιος Θεός, διά τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Θεσσαλονικέως,

χρόνους εἰρηνικούς καί εὐλογημένους,
ἀσφαλῆ καί ἄτρωτη τήν πατρίδα μας τήν Ἑλλάδα,
ἑνότητα καί δημιουργία στό Κράτος μας καί στό λαό μας,
ἀγάπη χριστιανική καί φιλαλληλία,
ἐργατικότητα καί δυναμικότητα γιά καλά ἔργα,
δικαιότερη κατανομή τῶν ἀγαθῶν καί τοῦ πλούτου,
σταθερή μνήμη εὐγνωμοσύνης πρός τούς ἥρωες προγόνους μας,
ὑπόδειγμα βίου καί διαρκῆ μέριμνα γιά τίς νέες γενιές τῶν παιδιῶν μας μέσῳ τῆς παιδείας, τῆς οἰκογενείας, τῆς Ἐκκλησίας καί ὁλόκληρης τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Χρόνια Πολλά, εἰρηνικά, ἑλληνικά καί ὀρθόδοξα,
Κύριε Πρόεδρε.

Εὐχέτης
† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου 2007 (Μνήμη τοῦ Ἁγίου – "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" τῆς Πόλεως)

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε
τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,

Μέσα ἀπό τό κέντρο τοῦ μεγαλοπρεποῦς, τοῦ παλαιφάτου ἱστορικοῦ τούτου Μνημείου, τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλύτου, τοῦ αἱματοβαφοῦς τούτου σεμνώματος τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας στή Θεσσαλονίκη, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί τῶν ἀκριτικῶν συνόρων τῆς Μακεδονίας, ἀλλά καί ἐπισκέπται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῆς Θράκης καί τῆς Ἠπείρου, καί τῶν Ἑλληνικῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἔχοντες πρῶτον τῇ τάξει καί τῇ τιμῇ, Σᾶς ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὅλοι μαζύ ἀπ' ἐδῶ ἀπευθύνομε ἐγκάρδιο χαιρετισμό εἰρήνης καί φιλαλληλίας πρός τούς ἁπανταχοῦ Ἕλληνες ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας. Πρός δέ τούς γείτονές μας ἁπλώνομε τά χέρια μας γιά φιλία καί συνεργασία, ὑπό τούς ὅρους πού καθορίζει ἡ ἱστορία, καί μέ βάση τίς διεθνεῖς συνθῆκες, τίς ἀρχές τῆς

δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης, πού εἶναι τά στηρίγματα τῶν εὐνομουμένων Κρατῶν.

Κύριε Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι, Κύριε Πρωθυπουργέ, κύριοι πολιτικοί καί στρατιωτικοί παράγοντες τῆς Χώρας, μέ τήν εὐσεβόφρονα προσήλωσή μας στήν ἀρετή, στήν ἁγιότητα καί στή γενναιότητα τοῦ Ἕλληνος καί Χριστιανοῦ ἀξιωματικοῦ Δημητρίου καί τῶν μαθητῶν του Νέστορος καί Λούππου, ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη, τούτη ἡ στιγμή παρακινεῖ τόν νοῦν καί ἐκτυλίσσει τίς σελίδες τῆς ἱστορίας γιά νά θυμηθοῦμε:

1. Τούς ἡρωϊκούς προγόνους μας τῶν κλασσικῶν χρόνων, τούς μεγαλουργούς αὐτούς τῆς φιλοσοφίας, τῆς ποιήσεως, τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς φιλοπατρίας, τοῦ ἀθλητισμοῦ καί τῶν πολεμικῶν ἀνδραγαθημάτων, πού δέν παρέλειπαν νά διαφωνοῦν καί νά ἐρίζουν μεταξύ των, ἀσθενές ἰδίωμα πού ἐκληρονομήσαμε καί βιώνομε οἱ Ἕλληνες μέχρι σήμερα, σέ ἐπιβεβαίωση τῆς ἐθνικῆς καταγωγῆς μας ἀπό ἐκείνους. Τό λίκνο τοῦ εἰδωλολατρικοῦ δωδεκαθέου τῶν Ἑλλήνων στήν κορυφή τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους τῆς Μακεδονίας μας, καί οἱ ἀγῶνες τῆς Ὀλυμπίας, εἶναι ἡ θρησκευτική καί ἐθνική ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων, τῆς Σπάρτης, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Βοιωτίας καί τῆς Μακεδονίας μας. Αὐτήν τήν ταυτότητα οὐδείς δύναται νά τήν ἀμφισβητήσῃ. Οἱ Φίλιπποι, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καί οἱ ἐπίγονοι εἶναι οἱ δικοί μας ἀναμφισβήτητοι πρόγονοι, μέ τήν ἴδια γλώσσα, τήν ἴδια τότε θρησκεία, τά ἴδια ἐκπολιτιστικά γνωρίσματα.

2. Στούς χρόνους τῆς παρακμῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦλθε διεκδικητής καί κατακτητής ἀπό τήν Δύση, τό Ρωμαϊκό κράτος. Πέραν ἀπό τό Ρωμαϊκό Δίκαιο δέν ἀφῆκε ἄλλα δείγματα πολιτισμοῦ, ἐνῶ οἱ τρεῖς πρῶτοι μετά Χριστόν αἰῶνες, ἐβάφθηκαν ἀπό τό ἀθῶο αἷμα τῶν Χριστιανῶν μαρτύρων. Τό ἔτος 306 μ.Χ. ἐμαρτύρησε ἀπό τήν Ρωμαϊκή ἐξουσία, ἐδῶ σέ τοῦτο τόν τόπο, στήν ἴδια του τήν πατρίδα, τήν Θεσσαλονίκη, ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ μεγαλομάρτυς καί μυροβλύτης. Σέ ἑκατομμύρια ἀναβιβάζονται οἱ μάρτυρες Χριστιανοί κατά τήν περίοδο τῶν διωγμῶν.

3. Μέ τήν ἵδρυση τοῦ Ἀνατολικοῦ Κράτους καί τήν δόξα

τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ρωμαϊκή κυριαρχία κατέπεσε. Ὁ Ἑλληνισμός καί ὁ Χριστιανισμός ὡς Ἐκκλησία, μετά ἀπό κάποιες δυσκολίες συνεμάχησαν πλήρως, καί ἡ εἰρηνική ἐπικράτηση τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ἀνέδειξε τό θαῦμα τοῦ Βυζαντίου ἐπί χίλια χρόνια. Ἡ ἄφιξη τῶν σλαυικῶν καί ἄλλων φυλῶν, ἔθεσαν ὑπό δοκιμασία τήν Βυζαντινή αὐτοκρατορία, ἡ ὁποία ἐδοκιμάσθη καί δι᾽ ἄλλους λόγους μετά ἀπό βίο ἔνδοξο ἐπί ἑκατοντάδες χρόνια. Ἡ πόλη μας, ἡ ἔνδοξη καί πολυπόθητη σέ πολλούς ἐπιδρομεῖς, ἐκράτησε μέχρι τό 1430, ὅταν ὑπέκυψε στίς ἐπιδρομές τῶ Τούρκων τοῦ Ἰσλάμ. Τούτη ἡ πόλη μας ἐκράτησε ἀνά τούς αἰῶνες τόν ἑλληνοχριστιανικό χαρακτῆρα της, μέ τήν δύναμη τοῦ Χριστοῦ καί τήν εὐλογία τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

4. Ὁ ἡρωϊκός Μακεδονικός ἀγώνας, μέ τούς ἥρωες ἐντοπίους Μακεδονομάχους καί πολλούς ἄλλους συμπατριῶτες ἀπό Κρήτη, Μωριᾶ καί ὅλη τήν Πατρίδα, ἐπολέμησαν γιά τήν Μακεδονία μας. Καί ἔγραψαν σελίδες δόξης καί φιλοπατρίας μέχρις ὅτου κατά τήν 26η Ὀκτωβρίου τοῦ 1912, ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τά Ἑλληνικά Στρατεύματα μπῆκαν ἐλευθερωταί στή Θεσσαλονίκη καί παρέλαβαν τήν πόλη ἀπό τούς κατακτητές. Σύμπτωση ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλονίκης μέ τήν ἑορτή τοῦ ἁγίου Δημητρίου, θά ποῦν οἱ ὀρθολογισταί καί ὀλιγόπιστοι. Θαῦμα τοῦ ἁγίου θά διακηρύξουν οἱ Χριστιανοί. Καί μέ τό δίκηο τους. Ἐπειδή κατά τήν ἁγία Γραφή «αὕτη ἐστίν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α΄ Ἰωάννου 5,6).

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Ἐξοχώτατε κ. Πρωθυπουργέ,

Σεβασμιώτατοι καί λοιποί προσκεκλημένοι.

Καλῶς ἤλθατε στήν καρδιά τῆς Μακεδονίας καί Σᾶς εὐχαριστοῦμε πού εἶσθε μαζύ μας σήμερα στήν ἑορτή τῶν Ἐλευθερίων τῆς Θεσσαλονίκης καί στή μνήμη τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἐμεῖς δέν παύομε νά προσευχώμεθα γιά Σᾶς καί γιά ὅλους τούς Ἕλληνες.

Ἀλλά εἶναι ἀνάγκη νά ὑπομνήσωμε μέ ἀγάπη πρός ὡρισμένους ἀδελφούς πού γράφουν καί ὁμιλοῦν δημόσια γιά τούς Ἕλληνες τῶν ἀκριτικῶν συνόρων.

1. Ἡ φιλοπατρία δέν εἶναι ἐθνικισμός. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν ἄς διαβάσουν Πλάτωνα.

2. Ἡ εἰρηνική συμβολή στήν ἐπίλυση τῶν ἐθνικῶν μας θεμάτων, δέν εἶναι πολιτική. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν ἄς διαβάσουν Θουκυδίδη.

3. Ἡ μνήμη, ὁ σεβασμός καί ἡ τιμή πρός τούς ἥρωες προγόνους μας, πού μᾶς χάρισαν ἐλεύθερη πατρίδα δέν εἶναι προγονοπληξία. Ἄν διαφωνοῦν μερικοί ἄς μελετήσουν τήν ἱστορία τοῦ Δήμου τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, καί πρό πάντων τήν ἁγία Γραφή.

4. Ὁ σεβασμός πρός τίς παραδόσεις μας καί τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ μακραίωνος πολιτισμοῦ μας θά μᾶς κρατήσουν ἰσχυρούς μέσα στήν Εὐρωπαϊκή οἰκογένεια. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν ἄς μελετήσουν συγχρόνους Εὐρωπαίους διανοουμένους, πῶς γράφουν γιά τά Ἔθνη τους.

5. Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καί ὁ Ἑλληνισμός, ὡς συνταιριασμένες, ἀνεπανάληπτες ἀξίες, διασφαλίζουν στούς λαούς τήν ἐλευθερία, τήν ἀξιοπρέπεια, τήν εὐθύνη τοῦ πολίτη, καί τήν κοινωνική δικαιοσύνη. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν ἄς μελετήσουν τήν ἱστορία τῶν ὀρθοδόξων Βαλκανικῶν Κρατῶν.

Ὑπ᾽ αὐτές τίς προϋποθέσεις, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί «κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστόν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν» (Β΄ Τιμ. 2,8) κατά τό ἱερόν Εὐαγγέλιον, καί διαλαλοῦμε per terra per mare, ὅτι θά μείνωμε ἀνύστακτοι φύλακες τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ μας πολιτισμοῦ καί ὑπερασπισταί ἀσυμβίβαστοι τῶν δικαίων τῆς πατρίδος μας, τῆς Ἑλλάδος μας.

Χρόνια πολλά εἰς ὅλους, εἰρηνικά καί δημιουργικά.

Ὁ Θεός βοηθός καί ὁ ἅγιος Δημήτριος σύμμαχος καί προστάτης.

Εὐχέτης
† Ὁ Θεσσαλονίκης ΑΝΘΙΜΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΟΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ*

Εὐχαριστῶ τό Προεδρεῖο τοῦ παρόντος Συνεδρίου γιά τήν ἀνάθεση τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως στήν ταπεινότητά μου, ἀλλά ὁμολογῶ τίς δυσκολίες πού ἀνέκυψαν κατά τήν διαπραγμάτευσή της. Ἔμεινα ἔκπληκτος ἐμπρός στήν ἔκταση τοῦ θέματος, ἀντελήφθην ὅτι ὁ χρόνος πού παρέχεται συνήθως στά συνέδριά μας αὐτά, εἶναι περιωρισμένος καί αἰσθάνθηκα ἀνίσχυρος νά πράξω κάτι ἀντάξιο τοῦ ἱστορικοῦ μεγαλείου τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, καίτοι συνεχιστής, ὁ ἐλάχιστος ἐγώ, τῆς σειρᾶς τῶν Ἐπισκόπων-Μητροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδόξασαν τόν ἐπισκοπικό θρόνο τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἡ Θεσσαλονίκη γεωγραφικά: Μεγάλη ἐμπορική, βιομηχανική, πολιτισμική καί πανεπιστημιακή πόλη τῆς πατρίδος μας τῆς Ἑλλάδος, ἡ κυριώτερη τῆς Μακεδονίας μας, ἡ δεύτερη μετά τήν Ἀθήνα ἀπό κάθε ἄποψη, καμάρι καί δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Ὀρθοδοξίας. Κύριο γνώρισμά της ὅτι κεῖται στό μυχό τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, πρός τό ΒΔ. ἄκρο τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐκεῖ ὅπου ὁ Θερμαϊκός εἰσχωρεῖ σέ πλάτος καί βάθος στήν ἠπειρωτική μακεδονική γῆ, μεταξύ Ὀλύμπου πρός Δ. καί πρός Α. τῶν βουνῶν, τά ὁποῖα κατερχόμενα πρός τήν θάλασσα σχη-

ματίζουν τίς τρεῖς μεγάλες γλῶσσες τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου. Στό βάθος τοῦ ἐν συνεχείᾳ σχηματιζομένου κολπίσκου καί στό ΒΑ. τμῆμα αὐτοῦ, ἀνοίγεται ὁ φυσικός λιμένας τῆς Θεσσαλονίκης καί πλησίον αὐτοῦ ἀρχίζει νά ἁπλώνεται ἤρεμα παρά τήν θάλασσα καί ἀνέρχεται κλιμακωτή πρός τά ὑψίπεδα καί τό βουνό ἡ μεγάλη μας πολιτεία.

Τό πρῶτο χριστιανικό βῆμα στή Θεσσαλονίκη τό ἐχάρισε ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος μετά τό γνωστό ὅραμα τοῦ ἀγγέλου μέ τήν πρόσκληση πρός τόν Παῦλο, «διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν» (Πράξ. 16,10). Ὁ ἱερός Ἀπόστολος προερχόμενος ἀπό τά Ἱεροσόλυμα, ἐπεσκέφθη τήν Τρωάδα, ἦλθε στή νῆσο Σαμοθράκη καί εὐθύς στούς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας καί ἀπό ἐκεῖ ἔφθασε στή Θεσσαλονίκη, περί τό ἔτος 53 ἤ 54 μ.Χ. Ἔτσι ἡ Θεσσαλονίκη ἔχει τό ἐξαιρετικό προνόμιο ὅτι ὑπῆρξε ἡ Ὡραία Πύλη, διά τῆς ὁποίας ὁ Χριστιανισμός εἰσῆλθε θριαμβευτικά στήν Εὐρώπη. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ζοῦσαν βίο ἔκλυτο ὅπως φαίνεται ἀπό τίς δύο ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρός τούς Θεσσαλονικεῖς. Οἱ ἀρχαῖοι θεοί ἐλατρεύοντο ἀκόμη, ἡ λατρεία τῶν Καβείρων συνεχίζετο πάντα μέ ὀργιαστικές ἐκδηλώσεις καί δεισιδαιμονίες, ἐνῶ ποικίλα θεάματα διεσκέδαζαν ἐφάμαρτα τούς κατοίκους. Ὁ ἱερός Ἀπόστολος ἔγραψε δύο Ἐπιστολές πρός τούς Θεσσαλονικεῖς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖες περιελήφθησαν στήν Καινή Διαθήκη ἀπό τά πρῶτα βιβλία αὐτῆς. Τήν ἐποχή τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου στή Θεσσαλονίκη ἐλειτουργοῦσε ἐκεῖ σημαντική ἰουδαϊκή συναγωγή. Ἐπεσκέφθη τούς Ἑβραίους τρία Σάββατα καί συνωμίλησε μετ᾽ αὐτῶν ἐπί θελογικῶν ζητημάτων, ἀλλά τελικά ὁ πρῶτος πυρήνας τῶν Χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονίκης ἀπετελέσθη ἀπό προσηλύτους ἐθνικούς Ἕλληνες καί ὄχι ἀπό Ἑβραίους. Γιά τά κύρια θέματα τῆς διοργανώσεώς τους καί γιά τά βασικώτατα θέματα τῆς πίστεως γράφει καί διδάσκει στούς Θεσσαλονικεῖς μέ τίς δύο ἐπιστολές του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Αὐτή ἦταν ἡ πρώτη περίοδος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης, τότε πού ἡ πόλη αὐτή δέν ἦτο

ρωμαϊκή ἐπαρχία, ὅπως ἡ Κόρινθος καί οἱ Φίλιπποι, ἀλλ᾽ ἔχαιρε τῶν δικαιωμάτων ἐλευθέρας πόλεως καί διοικεῖτο ἀπό ἑπτά Πολιτάρχες. Πρῶτος ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης ἀναφέρεται ὁ Γάϊος, ἐνῶ τό 160, δηλ. τόν Β΄ αἰῶνα ὁ Νικόλαος.

Κατά τούς μεγάλους διωγμούς τῶν Χριστιανῶν πολλοί ἔλαβαν στή Θεσσαλονίκη τόν στέφανο τοῦ μαρτυρίου. Ἐνδοξότατο ὅμως κατέστη τό μαρτύριο τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τό ὁποῖο ἄσκησε μεγίστη ἐπίδραση στίς ψυχές τῶν κατοίκων καί ἀνεδείχθη μέ τήν πάροδο τῶν αἰώνων αὐτό τό θεμέλιο τοῦ ὅλου ἱστορικοῦ καί κοινωνικοῦ βίου αὐτῆς.

Ἡ Μακεδονία μετά τήν ἧττα τοῦ Περσέως στήν Πύδνα τόν Ἰούνιο τοῦ 168 π.Χ. ὑπετάγη ἀμέσως καί κατέστη φόρου ὑποτελής στούς Ῥωμαίους, οἱ ὁποῖοι γιά νά ἐξασφαλίσουν τήν ἄμεση ἐπιῤῥοή στή Μακεδονία, μέ τήν συνθήκη τῆς Ἀμφιπόλεως τοῦ 167 π.Χ. διήρεσαν τήν χώρα αὐτή σέ τέσσαρες ἀνεξάρτητες ἐπαρχίες. Ἡ Θεσσαλονίκη πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, ἀπό τότε ἀκόμη πόλη ἐνδοξοτάτη, ὁρίζεται πρωτεύουσα τῆς β΄ μακεδονικῆς ἐπαρχίας, ἡ ὁποία ἐκτείνετο μεταξύ τῶν ποταμῶν Ἀξιοῦ καί Στρυμόνος. Τά σύνορα τῶν τεσσάρων ἐπαρχιῶν σύμφωνα μέ τήν συνθήκη τῆς Ἀμφιπόλεως τοῦ 167 π.Χ. ὥριζαν τά ἱστορικά σύνορα τῆς Μακεδονίας ἀπό τήν Πίνδο μέχρι τόν Νέστο καί ἀπό Βυλαζόρα-Στόβους νοτίως τῶν Σκοπίων μέχρι τόν Πηνειό. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος αὐτό τό γεωγραφικό διαμέρισμα κληρονόμησε ἀπό τόν πατέρα του Φίλιππο ὡς μακεδονική γῆ.

Ἡ Θεσσαλονίκη ὡς μητρόπολις τοῦ Ἰλλυρικοῦ, ὅπως ἐλέγετο τότε ἡ χερσόνησος τοῦ Αἵμου ἦταν, κατά τούς πρώτους χριστιανικούς χρόνους, ὠχυρωμένη μέ μεγάλα τείχη καί ἀσφαλισμένη μέ πολυάριθμη φρουρά. Ἡ μεγάλη στρατιωτική ὁδός Ἐγνατία (Via Egnatia) ἡ ὁποία διέσχιζε τήν πόλη, διηυκόλυνε τήν ἐπικοινωνία τῆς Θεσσαλονίκης μέ τήν Ἰταλία. Στή Θεσσαλονίκη ἔμεναν συχνά οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες καί ἦτο ἡ πόλις τό γενικό στρατηγεῖο τῶν Ῥωμαίων ἐναντίον τῶν ἀπειλούντων τό κράτος βαρβάρων.

Οἱ ἐπιδρομές τῶν Οὔννων καί τῶν Γότθων ἐναντίον τῆς Θεσσαλονίκης ἄνοιξαν τίς ἀλλεπάλληλες ἐπιδρομές τῶν

βαρβάρων πρός κατάκτησή της. Φοβερές ἦσαν οἱ καταστροφές τίς ὁποῖες οἱ Οὖννοι καί οἱ Γότθοι πρῶτοι ἐπέφεραν στίς ἑλληνικές ἐπαρχίες κατά τούς πρώτους αἰῶνες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ Γότθοι ἐπολιόρκησαν τήν Θεσσαλονίκη τό 253 καί τό 264 μ.Χ., ὁπότε ἡ πόλις ἀντιμετώπισε σοβαρώτατο κίνδυνο. Οἱ κάτοικοι καί ἡ ῥωμαϊκή φρουρά ἀπό κοινοῦ, μετά ἀπό σκληρό ἀγῶνα ἔσωσαν τήν πόλη.

Μετά τήν λήξη αὐτῶν τῶν πολέμων καί ἕνα μικρό διάστημα εἰρήνης, ἦλθε ἕνα δυσάρεστο γεγονός τό ὁποῖο ἔπληξε τήν Θεσσαλονίκη. Κατά τίς ἑορταστικές ἐκδηλώσεις ἀθλητικῶν ἀγώνων στόν ἱππόδρομο, ὁ λαός ἐστασίασε (390 μ.Χ.) καί ὁ αὐτοκράτορας Θεοδόσιος ὑπό τό κράτος μεγάλης ὀργῆς διέταξε νά γίνῃ σφαγή. Ὁ στρατός ἐπιτέθηκε αἰφνιδιαστικά ἐναντίον τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος διεσκέδαζε στόν ἱππόδρομο καί σέ διάστημα ὡρῶν κατέσφαξε πολλές χιλιάδες ἀθώων καί ἐνόχων πολιτῶν ἀδιακρίτως. Ἡ βάρβαρη καί ἀλόγιστη αὐτή πράξη ἔδωκε ἀφορμή γιά νά φανῇ ἡ δύναμη καί τό μεγαλεῖο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἐπίσκοπος τῶν Μεδιολάνων Ἀμβρόσιος ἐπέβαλε στόν αὐτοκράτορα τήν ἠθική καί κανονική ἀποχή αὐτοῦ ἀπό τήν κοινωνία μετά τῶν πιστῶν στήν Θεία Εὐχαριστία. Τό τραγικό αὐτό γεγονός τῆς σφαγῆς τῶν κατοίκων κλείει τήν περίοδο τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς μητροπόλεως Θεσσαλονίκης μέ ἐπίσκοπο τόν Ἀχόλιο. Ἔκτοτε ἐκτυλίσσεται ἡ μακραίωνη περίοδος τοῦ μεγάλου καί πολυκυμάντου ἱστορικοῦ βίου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὅπως κατεγράψαμε προηγουμένως κατά τούς πρώτους αἰῶνες τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ Θεσσαλονίκη ὑπήγετο στό Ῥωμαϊκό κράτος καί ἦταν ἡ πρώτη πόλη ὅλων τῶν χωρῶν ἀπό τήν Ἀδριατική θάλασσα μέχρι τόν Εὔξεινο πόντο. Ἡ μεγάλη πορεία της ὅμως καί ἡ προβολή της ἀρχίζει κυρίως ἀπό τόν ΣΤ΄ αἰῶνα μαζύ μέ τήν ἄνοδο καί τό μεγαλεῖο τοῦ Βυζαντίου.

Γιά νά καταστήσωμε περαιτέρω σαφέστερα τίς σημαντικές περιόδους τῆς ἱστορικῆς πορείας τῆς Θεσσαλονικης πού εἶναι ἄμεσα συνδεδεμένες μέ τήν ἐκκλησιαστική

ζωή τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τοῦ πληρώματός της κυρίως μέ ἐπικίνδυνες περιπέτειες γιά τούς Ἕλληνες Χριστιανούς κατονομάζομε τέσσαρες ἱστορικούς σταθμούς:

1. Οἱ πόλεμοι τῶν σλαυϊκῶν φύλων ἀπο τόν ΣΤ΄ ἕως τόν Η΄ αἰῶνα μέ τόν σκοπό τήν ἐκπόρθηση καί ἐν συνεχείᾳ τήν κατάληψη τῆς Θεσσαλονίκης,

2. Ἡ πρώτη ἅλωση τῆς πόλεως ἀπό τούς Σαρακηνούς πειρατές τό 904 μ.Χ.,

3. Ἡ δευτέρα ἅλωση ὑπό τῶν Νορμανδῶν τό 1185, καί

4. Ἡ τελευταία ἅλωση τῆς Θεσσαλονίκης ὑπό τῶν Τούρκων τό 1430, ἡ ὁποία ἔρριψε τήν πόλη στή δουλεία ἐπί πέντε ὁλοκλήρους αἰῶνες.

Ὑπό τήν σκιά αὐτῶν τῶν γεγονότων ἡ ἱστορία τῆς βυζαντινῆς Θεσσαλονίκης χαρακτηρίζεται κατά μέν τούς παλαιούς χρόνους ἀπό τίς ἐπιδρομές τῶν παλαιῶν σλαυϊκῶν φυλῶν καί συνδέεται τόσο πολύ μέ αὐτές, ὥστε σχεδόν ὁλόκληρο τό πρῶτο ἥμισυ τοῦ μεσαίωνος, εἶναι γεμᾶτο ἀπό τόν βίο τῆς πόλεως, μέ τόν τρόμο καί μέ τήν χαρά, τήν ὁποία προκαλοῦν στούς κατοίκους «οἱ πόλεμοι τῶν Σλαύων». Μέσα σ᾽ ἐκεῖνα τά γεγονότα τά πολυκύμαντα καί πολυσήμαντα γιά τήν ὕπαρξη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δημιουργεῖται καί ἀναπτύσσεται ἡ τιμή καί ἡ ἀναφορά τῆς πόλεως πρός τόν ἅγιο Δημήτριο. Τό αἴσθημα αὐτό εἶναι τόσο βαθύ καί ἰσχυρό, ὥστε δίδει σέ ὅλο τόν ἱστορικό βίο τῆς Θεσσαλονίκης πολεμικό, εἰρηνικό καί οὐσιώδη χαρακτῆρα. Ἑπομένως ἡ μεσαιωνική ἱστορία τῆς πόλεως ἀρχίζει μέ τό μαρτύριο καί τήν τιμή πρός τόν ὑπερένδοξο πολιοῦχο αὐτῆς. Οἱ συγγραφεῖς σημειώνουν: **«Μέ ἱδρῶτας ἐπί γενεάς γενεῶν, μέ τό αἷμα τῆς τιμίας αὐτοῦ πλευρᾶς ἐθεμελίωσεν ὁ ὑπερένδοξος Μεγαλομάρτυς ἀσάλευτον τήν πίστιν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ».**

Χάριν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καί τῆς πρός αὐτόν βαθυτάτης πίστεως τῶν Χριστιανῶν, ἀλλά καί χάριν τῆς γεωγραφικῆς καί γαιοπολιτικῆς θέσεώς της, ἡ πόλη τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι ξακουστή καί γιά τόν ἐπισκοπικό θρόνο αὐτῆς. Ἀπό τούς χρόνους τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία συνῆλθε στήν Κωνσταντινούπολη

τό 381, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὡς μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας Μακεδονίας ἔλαβε εὐρύτερη δικαιοδοσία καί ἀργότερα ἀνῆλθε στό ἀξίωμα τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Ὑπό τόν ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης ὑπήγοντο οἱ μητροπολῖται, ὁ Λαρίσης προϊστάμενος τῆς Θεσσαλίας, ὁ Νικοπόλεως προϊστάμενος τῆς Ἠπείρου, ὁ Κορίνθου ὡς προκαθήμενος τῆς Ἀχαΐας τῆς Ἑλλάδος και ὁ Γορτύνης προκαθήμενος τῆς Κρήτης.

Οἱ χῶρες αὐτές τοῦ Ἰλλυρικοῦ, δηλαδή τῆς Ἑλληνοϊλλυρικῆς χερσονήσου, ὡς καί ὁ προϊστάμενος τούτων, ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ὑπήγοντο ὑπό τήν ἐκκλησιαστική δικαιοδοσία τοῦ Πάπα, πλήν τῆς Θράκης καί τῆς κάτω Μοισίας, οἱ ὁποῖες ὑπήγοντο στόν πατριαρχικό θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ παράδοξη αὐτή ἐκκλησιαστική κατάσταση διήρκεσε τρεῖς αἰῶνες καί πλέον, δηλ. ἀπό τόν Ε΄ ἕως τό ἥμισυ τοῦ Η΄ αἰῶνος, ὅταν ἄρχισε ἡ Εἰκονομαχία. Τότε ὁ πρῶτος εἰκονομάχος αὐτοκράτωρ, ὁ Λέων ὁ Γ΄, γιά νά τιμωρήσῃ τόν Πάπα ὁ ὁποῖος ἀντιδροῦσε στά σχέδιά του, ἀφήρεσε ἀπό τήν δικαιοδοσία του ὅλες τίς Ἐκκλησίες τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου (τό 732) καί τίς ὑπήγαγε στό φυσικό πνευματικό ἄρχοντα αὐτῶν, τόν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως.

Κατά τήν συντεταγμένη ἱεραρχία τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἐπί Λέοντος τοῦ ΣΤ΄ τόν Θ΄ αἰῶνα ὁ ἐπισημότατος ἀπό ὅλους τούς ἐπισκοπικούς θρόνους στίς ἑλληνικές εὐρωπαϊκές χῶρες ἦτο ὁ τῆς Θεσσαλονίκης. Στή χορεία τῶν μητροπολιτικῶν θρόνων ὅλου τοῦ Βυζαντίου ἦτο ὁ δέκατος ἕκτος κατά τήν ἱεραρχική τάξη. Τήν ἀνωτάτη τιμή διετήρησε πάντοτε ὁ Θεσσαλονίκης, γι᾽ αὐτό καί μέχρι σήμερα, ἐντός τῶν ὁρίων τῆς Μητροπόλεώς του, προσφωνεῖται ὡς Παναγιώτατος, προσφώνηση τήν ὁποία στήν Ὀρθοδοξία μόνον ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κατέχει, ὅπου καί ἄν παρίσταται.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι συνυφασμένη μέ τά γενικά ἱστορικά γεγονότα τῆς περιοχῆς, ὅπου τό κύριο γνώρισμα εἶναι οἱ μετακινήσεις καί οἱ ἐπιδρομές βαρβαρικῶν φύλων γιά νά ἐξουδετερώσουν ἐντελῶς

τήν ῥωμαϊκή κυριαρχία καί στή συνέχεια τήν ἀνερχομένη καί ἐξελιχθεῖσα Βυζαντινή αὐτοκρατορία. Ἡ κάθοδός των πρός τήν ἑλληνοϊλλυρική χερσόνησο ἔθεσε σέ μέγιστο κίνδυνο καί τήν ἑλληνική χερσόνησο. Τό Ἑλληνικό Ἔθνος ἐκινδύνευσε κίνδυνο μέγιστο. Ἀλλά προπύργιο ἀγέρωχο ὅλης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ὑψώθηκε τότε ἐπί δύο αἰῶνες ἡ Θεσσαλονίκη καί στά κολοσσιαῖα αὐτῆς τείχη ἐθραύθησαν τά πελώρια κύματα τοῦ σλαυϊκοῦ χειμάῤῥου.

Εἶναι δύσκολο νά χρονολογήσωμε ἐπακριβῶς τίς πολιορκίες τῆς Θεσσαλονίκης, ἰδιαίτερα δέ ἀπό τόν ΣΓ΄ αἰῶνα ἐπί Ἰουστινιανοῦ, οἱ ὁποῖες ἐγίνοντο ἀπό τούς Σλαύους καί ἀπό τούς ἀκολουθήσαντες αὐτούς Ἀβάρους καί Βουλγάρους. Δύο μεγάλες πολιορκίες ἔγιναν τό 675 καί τό 677. Κατ᾽ αὐτή τήν πολιορκία Σλαῦοι καί Ἄβαροι ἑνωμένοι, χρησιμοποιοῦντες γιά πρώτη φορά καί πολιορκητικές μηχανές, ἐπεχείρησαν τήν ἐκπόρθηση τῆς Θεσσαλονίκης, μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις, μεταφέροντας καί τά γυναικόπαιδά τους γιά νά ἐγκατασταθοῦν στήν πόλη. Ἡ ὑπερήφανη, ἑλληνική καί τότε, Θεσσαλονίκη, ἐσώθηκε ἀπό τήν φοβερή πολιορκία. Οἱ ἱστορικοί ἀναφέρουν ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης Ἰωάννης ὁ Β΄, περιερχόμενος τά τείχη ἀνώρθωσε τήν τόλμη τῶν ἀμυνομένων, ἐνίσχυσε τό φρόνημα τοῦ λαοῦ καί εἶχε τήν χαρά νά δῇ τούς πολιορκητές νά διασκορπίζωνται ἄπρακτοι. Οἱ μεγάλες αὐτές ἐπιθέσεις τοῦ 670-680 συνέπεσαν μέ τήν μεγάλη πολιορκία τῶν Ἀράβων ὑπό τόν Μωαβία, ἐναντίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλά ἡττήθηκαν. Ἦταν τότε πού ὁ Πατριάρχης καί ὁ Λαός ἔψαλλαν στά τείχη, κρατῶντας τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τόν ὑπέροχο ὕμνο· «τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τά νικητήρια».

Ἡ μεγάλη πόλη τῆς Θεσσαλονίκης εἶχε ἰσχυρά τείχη, ἀκόμη ἰσχυρότερα δέ τήν φιλοπατρία καί τήν ἀνδρεία τῶν κατοίκων της. Οἱ Θεσσαλονικεῖς μάχονται «ὑπέρ πατρίδος καί ναῶν παναγίων καί πίστεως». Καί εἶναι πρό πάντων ἡ πόλις «θεοφρούρητος καί ἁγιοφύλακτος». Ἔχουν οἱ κάτοικοι ἀήττητο στρατηγό τόν ὑπερένδοξο ἀθλοφόρο, τόν ἅγιο Δημήτριο. Οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι ἔβλεπαν τόν ἴδιο τόν ἅγιο στήν πραγματικότητα, νά μάχεται μεταξύ τῶν στρα-

τιωτῶν νά προηγῆται καί νά ὁδηγῇ αὐτούς στή νίκη καί τήν σωτηρία.

Μετά τούς φοβερούς πολέμους τοῦ ΣΤ΄ μέχρι τοῦ Η΄ αἰῶνα, καί ἰδίως κατά τόν Θ΄ αἰῶνα ἀρχίζουν ἡμέρες εἰρήνης καί εὐδαιμονίας στή Θεσσαλονίκη. Ἡ ἀκατάβλητη κατά τούς πολέμους πόλη εἶναι ὑπερήφανη ὅτι ἐγέννησε, κατά τήν περίοδο τῆς εἰρήνης, δύο μεγάλους ἄνδρες, τούς ἁγίους Κύριλλο καί Μεθόδιο. Οἱ δύο αὐτοί ἄνδρες εἶναι οἱ περιλάλητοι «ἀπόστολοι τῶν Σλαύων», στούς ὁποίους οἱ σλαυϊκοί λαοί ὀφείλουν ὄχι μόνον τόν πολιτισμό, ἀλλά καί αὐτή τήν διάσωσή τους ὡς φυλῆς. Κατά τό Θ΄ αἰῶνα οἱ βάρβαροι σλαυϊκοί λαοί λαμβάνουν διά τοῦ Κυρίλλου καί τοῦ Μεθοδίου τό φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Κατ᾽ αὐτή τήν περίοδο τῆς εἰρήνης ἡ πόλη περιέρχεται σέ κατάσταση εὐδαιμονίας, σέ βίο ὑλικῆς καί πνευματικῆς ἀκμῆς. Ἡ τάξη καί ἡ εὐπρέπεια ἐπικρατεῖ στήν πόλη, ὅπου ἡ Ἐκκλησία ἀναπτύσσει ἄριστα τήν ἱεραποστολική καί τήν φιλανθρωπική ἀποστολή της. Δυστυχῶς ἡ ἀπρόκλητη πολιορκία τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τούς Σαρακηνούς καί ἡ ἐπακολουθήσασα αὐτῆς ἅλωση ἀνέκοψαν τήν ὡραία πορεία της τό 904 μ.Χ. Πέραν ἀπό αὐτή τήν τραγική περιπέτεια ἡ ἐνδοξοτάτη πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας ἀνευρίσκει καί πάλι τόν ῥυθμό της καί τήν δημιουργική πορεία της κατά τήν διάρκεια τοῦ Ι΄ μέχρι καί τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος τοῦ Βυζαντίου.

Εἶναι τότε πού ἡ θεοσέβεια τῶν Θεσσαλονικέων ἦταν τό λαμπρότερο καί τό χαρακτηριστικώτερο γνώρισμα τῆς πόλεώς μας. Καί τό γνώρισμα αὐτό δέν παρατηρεῖτο μόνο κατά τήν περίοδο τῶν δοκιμασιῶν καί τῶν κινδύνων, ἀλλά καί ὅταν ἐπικρατοῦσε στήν πόλη ἡ εἰρήνη καί ἡ εὐδαιμονία. Ὁ σπόρος τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως τόν ὁποῖο ἔῤῥιψε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης ἀπέδωκε πλουσίους καρπούς. «Ὁ ἀξιοθαύμαστος ἐν τοῖς ἀθλοφόροις ἅγιος Δημήτριος» προσέφερε ὑψίστη πνευματική βοήθεια μέ τό μαρτύριό του καί τά θαύματά του. Οἱ μεγάλοι ἱεραπόστολοι ἅγιοι Κύριλλος καί Μεθόδιος προσέφεραν ξεχωριστή αἴγλη στή Θεσσαλονίκη, ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίζετο πλέον ὡς ἡ κατ᾽ ἐξοχήν πόλη τῆς Ὀρθοδοξίας. Σει-

ρά δέ ἀπό εὐσεβεῖς καί χαρισματικούς Ἀρχιερεῖς μέ τήν ἀρετή καί τήν γνώση τους γιά τά ἱερά τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα ἐστερέωσε τήν φήμη τῆς Θεσσαλονίκης ὡς πόλεως κατ᾽ ἐξοχήν χριστιανικῆς μέ «πίστιν καθαράν καί ἀκίβδηλον». Καί τά ὀνόματα αὐτῶν: Βασίλειος, Ἀνατόλιος, Ἰσίδωρος, Νικήτας, Θεοφάνης, Θεόδουλος, Κωνσταντῖνος, Μιχαήλ, Νικήτας, Χρύσανθος κ.ἄ.

Καθώς ἐξελίσσοντο τά γεγονότα καθ᾽ ὅλα αὐτά τά χρόνια «ὁ πάνσεπτος καί πανόλβιος» ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐνέκλειε τήν πολύτιμη ἀνάμνηση τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς πόλεως, ἐκτός δέ τῆς μεγίστης σημασίας γιά τήν τέχνη καί τά καλλιτεχνικά κειμήλια, περιελάμβανε αὐτό τό ὑψηλό καί θρησκευτικό ἰδεῶδες τῶν εὐσεβῶν Θεσσαλονικέων καί συγχρόνως ὅλη τήν περιπετειώδη ἱστορία τῆς πόλεως. Σλαῦοι, Σαρακηνοί, Νορμανδοί, Τοῦρκοι, ἐπυρπόλησαν, κατέκαυσαν, ἐλαφυραγώγησαν τό ναό καί τά κειμήλιά του, ἀλλ᾽ ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἡ δόξα αὐτή τῆς Ὀρθοδοξίας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπανακτιζόμενος, παραμένει ἐκεῖ ἀσάλευτος, ἱεροπρεπής καί φιλόξενος, διαλαλῶν τήν ἔνδοξη ἱστορία του καί τήν προσφορά του στήν κοινωνία καί στόν πολιτισμό. Στά χρόνια αὐτά ἐπίσης, μέ τήν συμβολή τῆς Ἐκκλησίας, ἐλειτουργοῦσαν τά κατώτερα καί τά ἀνώτερα σχολεῖα στά ὁποῖα ἐδιδάσκοντο ἡ θεολογία, ἡ ποίηση, ἡ ῥητορική, ἡ μουσική καί τά μαθηματικά. Οἱ ἀνώτερες Σχολές εἶχαν παγκόσμια φήμη καί προσείλκυαν μαθητές ἀπό ὅλες τίς χῶρες. Κατά τήν ἐποχή τῶν Κομνηνῶν ἡ Θεσσαλονίκη ἦταν κέντρο πνευματικῆς ἀναγεννήσεως, τό ὁποῖο ἐλάμπρυνε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Εὐστάθιος. Κατά τήν ἴδια ἐποχή ἡ διάκριση μεταξύ πλουσίων καί πτωχῶν ὡδήγησε σέ πολλές θεωρητικές συζητήσεις, πού ἀργότερα ἐξελίχθησαν σέ ἀντιθέσεις καί συγκρούσεις πού ἐτάραξαν τήν κοινωνία τῆς μεγάλης αὐτῆς πόλεως.

Κατά τούς μεσαιωνικούς χρόνους, δηλαδή ἀπό τόν 12ο αἰῶνα καί μετά, δύο ξεχωριστά γεγονότα ἐσημάδεψαν τήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ ἅλωση τῆς πόλεως ἀπό τούς Νορμανδούς τό 1185 καί οἱ ἐπιδρομές τῶν Βουλγάρων πού ἤθελαν κυριολεκτικά νά ἁρπάξουν τήν πόλη τῆς Θεσσα-

λονίκης. Εἶναι τρομακτικές οἱ περιγραφές γιά τήν ἅλωση καί σκληρές καί ἀπάνθρωπες οἱ ἐπιδρομές τῶν Βουλγάρων, στούς ὁποίους τήν ἀπάντηση ἔδωκε ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Τό μόνο πού σημειώνομε εἶναι ἡ συνεχής συνδρομή τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀγωνία τῶν ἀρχόντων της γιά νά περισώσουν τήν πόλη καί τήν ἐνίσχυση τοῦ δοκιμαζομένου λαοῦ γιά νά ἀντιμετωπίσῃ τήν δυστυχία τοῦ πολέμου καί νά ἀναπτερώσῃ τό φρόνημά του. Γεγονός εἶναι ὅτι καί αὐτές οἱ περιπέτειες δέν κατώρθωσαν νά ἁρπάσουν ἀπό τούς Ἕλληνες Ὀρθοδόξους τήν Θεσσαλονίκη, ἡ ὁποία κατώρθωσε νά ἐπιζήσῃ ἐπί δύο καί πλέον αἰῶνες μετά, μέχρι τήν μεγάλη δοκιμασία ἀπό τήν τουρκική λαίλαπα.

Πρίν ὅμως φθάσῃ ἡ ἀποφράδα ἐκείνη ἡμέρα, ἡ Θεσσαλονίκη πέρασε καί ἀπό ἄλλα στάδια παρουσίας στόν τότε διεθνῆ χῶρο πού ἐπιβεβαιώνουν τήν ἐξαίρετη σημασία της ἀπό κάθε ἄποψη. Ὠνομάσθη καί ἀνεκηρύχθη σέ Λομβαρδικό Βασίλειο, ὅταν οἱ Νορμαρδοί κατακτητές τήν παρεχώρησαν στούς Φράγκους μέ βασιλέα τόν Βονιφάτιο τόν Μομφερατικό. Ἀκόμη ἡ Θεσσαλονίκη ἔγινε πρωτεύουσα τοῦ αὐτοκράτορος Κατακουζηνοῦ. Ἐξ αἰτίας τῶν ἐμφυλίων πολέμων τοῦ Βυζαντίου κατά τόν ΙΒ΄ αἰῶνα ἡ Θεσσαλονίκη ἀνεδείχθη ἐνίοτε ἀντίπαλος τῆς βασιλευούσης, ἄλλοτε δέ πάλι πόλη προπύργιο τῶν αὐτοκρατόρων, μερικοί ἐκ τῶν ὁποίων προτιμοῦσαν νά διαμένουν στή Θεσσαλονίκη μέ τίς αὐτοκράτειρες συζύγους καί τά παιδιά τους. Οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι διηρημένοι σέ τέσσαρες τάξεις, στούς ἄρχοντες, στόν κλῆρο, στούς μέσους δηλ. ἀστούς καί τό λαό δηλ. τούς δήμους. Ἡ πόλη ἔχει ἰδιαίτερη βουλή ἤ σύγκλητο καί ὁ λαός σέ συνελεύσεις ἐκλέγει τούς ἄρχοντες τῆς πατρίδος. Οἱ Θεσσαλονικεῖς εἶναι ὠργανωμένοι σέ ἴδια στρατιωτικά σώματα, μέ ἐπικεφαλῆς ἀρχηγούς οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται στρατηγοί. Ὑπάρχουν ἀκόμη καί πρέσβεις. Ἡ Θεσσαλονίκη ὁμοιάζει μέ ἀρχαία ἑλληνική πόλη. Οἱ κάτοικοι εἶναι ὑπερήφανοι γιά τήν πολιτεία τους. Κατά τήν περίοδο αὐτή ἀκούονται λόγοι ἀνεξαρτησίας καί ἰσότητος ἀντάξιοι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀπό ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς πρέπει νά σημειωθῇ ὅτι ἡ

Ἐκκλησία συνεχίζει τήν κυρία ἀποστολή της, πού εἶναι ὁ ἁγιασμός καί ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν. Ταυτόχρονα ἀναπτύσσεται τό κίνημα τῶν Ζηλωτῶν, πού ἀπό κίνημα αὐστηρῶν φανατικῶν χριστιανῶν, ἀνεδείχθη σέ κίνημα ἐχθρότητος κατά τοῦ Κατακουζηνοῦ. Ἐπί πλέον ὑπό τήν ἐπίδραση τῆς πνευματικότητος τοῦ ἁγίου Ὄρους ἐμφανίζεται τό κίνημα τοῦ Ἡσυχασμοῦ, μέ ἡγέτη τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ πού διετέλεσε ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης κατά τά ἔτη 1347-1359. Αὐτή ἡ μεγάλη προσωπικότης τῆς Ἐκκλησίας καί οἱ πνευματικοί ἀγῶνες του ἐναντίον τοῦ ἐλθόντος ἀπό τήν Ν. Ἰταλία στήν Κωνσταντινούπολη Βαρλαάμ τοῦ Καλαβροῦ, πολεμίου τῆς τάσεως τοῦ Ἡσυχασμοῦ, ἀποτελεῖ ἕνα ξεχωριστό κεφάλαιο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Θεσσαλονίκης κατά τά μέσα τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος, ὅπου ἀποδεικνύεται ὁ πνευματικός δυναμισμός τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας στόν ἑλλαδικό χῶρο. Περιορίζομαι νά σημειώσω ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πού διατυπώθηκε σέ ἐννέα πραγματεῖες μέ τόν τίτλο «Ὑπέρ τῶν ἱερῶς ἡσυχαζόντων» ἐπεκυρώθη ἀπό τρεῖς Συνόδους στήν Κωνσταντινούπολη τό 1341, τό 1342 καί τό 1351.

Στά τέλη τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος οἱ Τοῦρκοι περισφίγγουν σέ κλοιό τήν Θεσσαλονίκη καί μάλιστα δυό φορές καταλαμβάνουν τήν πόλη καί ἀπωθοῦνται ἡρωϊκά ἀπό τούς Θεσσαλονικεῖς. Ὁ Μανουήλ ὁ Παλαιολόγος (1369) ὁ μετέπειτα αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος ἀσκοῦσε στή Θεσσαλονίκη βασιλική ἐξουσία ἀγωνίσθηκε νά δώσῃ θάῤῥος στίς «λιποψυχούσας» πόλεις τῆς Μακεδονίας, συνέλαβε δέ τό σχέδιο νά ἐκδιώξῃ τούς Τούρκους ἀπό τήν Μακεδονία. Ἐπίσης ὁ γενναῖος στρατηγός Δημήτριος Λάσκαρις ὁ Λεοντάρις, ὁ ὁποῖος παρέλαβε τήν πόλη ἀπό τούς Τούρκους καί μέ σύνεση πολλή ἄσκησε τήν διοίκηση. Δεσπότης τῆς Θεσσαλονίκης καί τῆς Θεσσαλίας γίνεται ἔπειτα ὁ νεώτερος υἱός τοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ, ὁ Ἀνδρόνικος. Ἀλλ᾽ εἶναι ἀδύνατο νά κρατήσουν οἱ Ἕλληνες τήν Θεσσαλονίκη.

Οἱ Τοῦρκοι «συνέθλιβον καί ἀπέκλειον» αὐτήν καί καθημερινά ἔκαναν ἐπιθέσεις. Τελικά οἱ Ἕλληνες ἐσκέφθησαν (τό 1423) νά παραδώσουν τήν πόλη τους στή δημο-

κρατία τῆς Ἐνετίας. Καί οἱ Ἐνετοί ὑπεσχέθησαν μέ συνθῆκες «νά φυλάξουν τήν πόλιν καί νά τήν θρέψουν καί νά τήν εὐτυχήσουν καί νά τήν μεταβάλουν εἰς δευτέραν Ἐνετίαν». Τέλος καί αὐτοί ἀναγκάσθηκαν νά ζητήσουν ἀπό τόν σουλτάνο Μουράτ εἰρήνη. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἀπάντηση τοῦ Μουράτ πρός αὐτούς: «Ἡ πόλις (τῆς Θεσσαλονίκης) εἶναι πατρικόν μου κτῆμα. Ἄν ἦτο εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων θά ἠδύναντο οὗτοι νά εἴπουν ὅτι τούς ἀδικῶ. Ἀλλά σεῖς εἶσθε Λατίνοι καί ἀπό τήν Ἰταλίαν, τί ζητεῖτε ἐδῶ; Ἀπέλθετε ἄν θέλετε, ἄλλως ἔρχομαι ταχέως». Πρός δέ τούς Ἕλληνες πρέσβεις ἀπεκρίθη: «ἀλλά τώρα δέν θά ἀφήσω τήν Θεσσαλονίκην μεταξύ τοῦ τόπου τοῦ ἰδικοῦ μου καί ἰδικοῦ σας νά κατέχεται ἀπό τούς Ἐνετούς». Οἱ Τοῦρκοι ἑτοιμάζουν τήν ἐπίθεση καί οἱ Θεσσαλονικεῖς τήν ἄμυνα. Μία ἀπό τίς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Μαρτίου 1430 γίνεται στήν πόλη τά μεσάνυκτα ἕνας τρομακτικός σεισμός. Ὁ Μουράτ ἐκμεταλλεύεται τήν δοκιμασία. Παρά ταῦτα, κατώρθωσε νά καταλάβῃ τήν πόλη τίς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1430. Τότε συνέβησαν συμφορές ἄξιες πολλῶν θρήνων καί δακρύων. Οἱ ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν, ἐκακοποιήθησαν, ἐξανδραποδίσθησαν, ἐγυμνώθησαν οἱ κατοικίες, ἐβεβηλώθησαν οἱ μονές καί οἱ ἐκκλησίες, ἡρπάγησαν τά ἱερά κειμήλια. Ὅλα τά ἐκκλησιαστικά κτίρια ἔμειναν μέ γυμνούς τοίχους. Ἡ ἱστορία σημειώνει: «Εἰς μίαν καί μόνην ἡμέραν τόσον μεγάλη πόλις ἐκενώθη καί ἔμεινεν ἔρημος». Ἡ μεγάλη συμφορά γιά πολλούς αἰῶνες εἶχε ἀρχίσει. Εἰκοσιτρία χρόνια μετά, τήν ἴδια πορεία μαρτυρίου θά ἄρχιζε καί ἡ ἄλλη πολύκλαυστη πόλη, ἡ Κωνσταντινούπολη.

Ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον ἡ μεγάλη ἑλληνική πόλη τῆς Θεσσαλονίκης ἔχασε τήν δόξα καί τό μεγαλεῖο της, ἔγινε μικρή ἐπαρχιακή πόλη. Οἱ ἐγκατασταθέντες Τοῦρκοι διάγουν ἐντελῶς χωρισμένοι ἀπό τούς ἄλλους κατοίκους. Νέος πληθυσμός ἦλθε στή Θεσσαλονίκη τά τέλη τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνα. Εἶναι οἱ Ἑβραῖοι. Σέ 300 χιλ. ὑπολογίζονται οἱ Ἱσπανοί Ἑβραῖοι καί Πορτογάλοι, πού ἔδωσαν στήν οἰκονομία τῆς πόλεως νέα δυναμική.

Ἐπί ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἡ Θεσσαλονίκη, ἐντός τοῦ ἐγιαλετίου Ῥωμυλίας στήν ἀρχή, καταντᾶ φέουδο τοῦ Σουλτάνου. Τόν 18ο αἰῶνα κ.έ., ἦταν πασαλίκι πού περιλάμβανε τρία σαντζάκια: α) τῆς Θεσσαλονίκης, β) τῶν Σερῥῶν καί γ) τῆς Δράμας. Ἡ δικαιοδοσία τοῦ πασᾶ Θεσσαλονίκης ἐξετείνετο, δυτικά, ὥς τή Βέῥῥοια καί ἀνατολικά, ὥς τήν Καβάλα, ὅπως, δηλαδή περίπου τό θέμα Θεσσαλονίκης. Τόν 19ο αἰῶνα προάγεται σέ ἕδρα τοῦ ὁμωνύμου Σαντζακίου καί Βιλαετίου, πού περιλαμβάνει στά ὅριά του τά ἴδια παραπάνω ἐδάφη, ἀπό δέ τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος διακρίνεται, ἀκόμη περισσότερο, σάν ἕδρα καί τοῦ ἐπόπτου τῶν τριῶν εὐρωπαϊκῶν βιλαετίων, Ἀνδριανουπόλεως, Θεσσαλονίκης καί Μοναστηρίου.

Σ᾽ ὅλη τήν περίοδο ἡ Μητρόπολη Θεσσαλονίκης ἀκολουθεῖ τήν πολιτική καί διοικητική τύχη τῆς πόλεως, γιά νά ἐξαρθῇ ἰδιαίτερα ὁ ῥόλος της, ὡς ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, κατά τό β΄ ἥμισυ τοῦ 19ου καί τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος μέ τίς ἐπισκοπές καί τήν Ἐπαρχιακή Σύνοδό της καί τόν συντονισμό καί τήν ἐποπτεία της σέ ὅλες τίς ἐπαρχίες τοῦ Θρόνου στή Μακεδονία, κατά τήν περίοδο τῶν ξένων ἐθνικῶν καί θρησκευτικῶν προπαγανδῶν.

Ἡ Θεσσαλονίκη κατά τούς βαλκανικούς πολέμους καί τόν ἐπακολουθήσαντα πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο ὑπῆρξε νευραλγικό κέντο πολιτικῶν καί στρατηγικῶν ἐξελίξεων τόσο γιά τήν Ἑλλάδα, στόν κορμό τῆς ὁποίας ἐνσωματώθηκαν οἱ Νέες Χῶρες τῆς Μακεδονίας, Ἠπείρου, Θράκης καί Νήσων τοῦ Αἰγαίου, ὅσον καί γιά τούς συμμάχους της. Τό 1917, διαρκοῦντος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου καί ἐπισυμβάντος τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, ἡ Θεσσαλονίκη καθίσταται πρωτεύουσα τῆς Ἐθνικῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἡ ὁποία ἤλεγχε τό πλεῖστον τῶν ἀπελευθερωθεισῶν Νέων Χωρῶν.

Ὑπό τίς νέες αὐτές πολιτικές καί διοικητικές συνθῆκες ἡ Θεσσαλονίκη καθίσταται ἕδρα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Νέων Χωρῶν, ἡ ὁποία ὑπό τήν ἀνεγνωρισμένη ἡγεσία τοῦ διαπρεποῦς Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου, ὁ ὁποῖος προΐστατο τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Θεσσαλονί-

κης, τῆς Ἱεραρχίας τῶν Νέων Χωρῶν καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Συμβουλίου, συνέβαλε μεγάλως στήν πνευματική καί ἐθνική ἀνασυγκρότηση τοῦ αὐτόχθονος καί προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ.

Ξεχωριστό γεγονός τόν 18ο αἰῶνα εἶναι τό ἐπαναστατικό κίνημα ὑπό τόν Ἐμμανουήλ Παπᾶ, ὅταν ἐπανεστάτησαν οἱ Ἕλληνες τῆς Νοτίου Μακεδονίας καί ὁλοκλήρου τῆς Χαλκιδικῆς μέ συμμετοχή χιλιάδων χωρικῶν καί χιλίων ἁγιορειτῶν μοναχῶν. Τόν Γιουσούφ Βέη, ὡς διοικητή τῆς Θεσσαλονίκης ἔσπευσε νά βοηθήσῃ ὁ Μπαϊράμ Πασᾶς μέ τριάντα χιλιάδες στρατό, πού διασκορπίζει τούς Ἕλληνες πολιορκητές.

Ἡ οὐσιαστική ἀλλαγή καί ἀφύπνιση τῆς Θεσσαλονίκης ἀρχίζει μέ τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος καί ἀπώλεια πολλῶν περιοχῶν γιά τήν Τουρκία. Ἡ κατάληψη τῆς Θεσσαλονίκης τήν 26η Ὀκτωβρίου 1912 ὑπό τῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων καί ἡ παραχώρηση αὐτῆς ὡς καί ὅλης τῆς Μακεδονίας στήν Ἑλλάδα εἶναι ἕνα μέγιστο γεγονός πού σημειώνομε ὅτι συνετελέσθη τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Αὐτή εἶναι ἡ ἀπαρχή μιᾶς νέας περιόδου στήν προέκταση τῆς ὁποίας ἀνήκομε καί ἐμεῖς σήμερα. Στό μεταξύ τό ἔτος 1928 ἐνώπιον τῆς νέας ἐδαφικῆς πραγματικότητος τό σεπτό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως μέ τήν Πατριαρχική Πράξη τοῦ 1928 παρεχώρησε ἐπιτροπικῶς στήν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τίς ἱερές Μητροπόλεις τῆς Μακεδονίας, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τήν Μητρόπολη τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως ἐπίσης καί τίς Μητροπόλεις τῆς Ἠπείρου καί τῆς Δυτικῆς Θράκης καί τῶν Νήσων τοῦ Β. Αἰγαίου, γιά νά ἀσκῆται ἡ διοίκηση, ὑπό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅμοια, ὅπως καί γιά τίς ἄλλες Μητροπόλεις τῆς Χώρας.

Ἀντί ἐπιλόγου σημειώνω, μέ βάση τίς ἀρχιερατεῖες τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης ἀπό τό ἔτος 1912 μέχρι σήμερα, τά πρόσωπα καί τά πράγματα.

• **Μητροπολίτης Γεννάδιος Ἀλεξιάδης (1912-1951).** Ἐξαιρετική ἐκκλησαστική φυσιογνωμία, μέ δαψιλῆ μόρφωση καί πολυμέρεια, φιλόπατρις καί παραδοσιακός στήν

ἄσκηση τῆς Θείας Λατρείας καί τῆς ποιμαντικῆς μέριμνας. Οἱ ἰδιαίτερες ἱκανότητές του ἐφάνησαν τό 1917 πού εἶχε τήν προεδρία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀχιερατικοῦ Συμβουλίου καί τήν ἀνύστακτη φροντίδα ὑπέρ τοῦ λαοῦ πάντοτε, εἰδικά δέ κατά τήν περίοδο τῆς Γερμανοϊταλικῆς Κατοχῆς 1941-1944.

• **Μητροπολίτης Παντελεήμων Παπαγεωργίου (1951-1967).** Ἀξιολογώτατος ἐκκλησιαστικός ἄνδρας, ἐντυπωσιακός ὡς προσωπικότης καί διοργανωτικός στά ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Συνήργησε γιά τόν ἑορτασμό τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στήν Ἑλλάδα καί ἡ συμμετοχή του στήν πραγμάτωση τῆς περιοχῆς ὑπῆρξε πολύ σημαντική. Ὡσαύτως ἐπρότεινε καί διωργάνωσε τήν 600ῆ ἐπέτειο ἀπό τῆς ἐκδημίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ. Εἶναι ὁ κτίτωρ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Κτιρίου τῆς Θεσσαλονίκης ἐπί τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως καί Βογατσικοῦ. Ἱδρυτής καί διοργανωτής πολλῶν Ἐνοριῶν τῆς τότε ἐκτενοῦς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

• **Μητροπολίτης Λεωνίδας Παρασκευόπουλος (1967-1974).** Προερχόμενος ἐκ τῶν ἱεροκηρύκων, ἀφῆκεν ἐποχή μέ τά κηρύγματά του, φιλόπατρις καί εὐαίσθητος στά κοινωνικά προβλήματα καί διοργανωτής προσπαθειῶν γιά τήν ἄσκηση τῆς ἀγάπης. Ἁπλοῦς καί καταδεκτικός ἀπέβλεπε πάντοτε στήν πνευματική οἰκοδομή τῶν πιστῶν.

• **Μητροπολίτης Παντελεήμων Χρυσοφάκης (1974-2003).** Ἐξαίρετη ἐκκλησιαστική προσωπικότης, ἀγωνιστικός καί ἐπιβλητικός ἀρχιερεύς, συνέδεσε τήν πολυετῆ ἀρχιερατική διακονία του μέ τήν Ἱερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης καί ὁλόκληρη τήν Μακεδονία. Φιλομαθής, φιλεύσπλαγχνος καί φιλόπατρις ὑπηρέτησε τόν Χριστό καί τό πνευματικό ποίμνιό του. Ἐπρωτοστάτησε στήν ἀνέγερση νέων ἱερῶν Ναῶν, ἐφρόντισε γιά τήν παιδεία καί τήν μόρφωση τῶν κληρικῶν. Ἦτο φιλακόλουθος καί εὐεργετικός πρός ὅλους. Ἐδημοσιεύθησαν ὑπό τήν καθοδήγησή του πολλές θεολογικές μελέτες καί διωργανώθησαν Θεολογικά Συνέδρια. Ἱστορική ἔχει μείνει ἡ συμμετοχή του μετά τοῦ ἱεροῦ Κλή-

ρου καί τοῦ Λαοῦ σέ δύο μεγάλα παλλαϊκά συλλαλητήρια γιά τήν Μακεδονία μας. Διῆλθε μονήρη καί καθαρόν βίον. Ὁ Παντελεήμων ὁ Β΄ ἐκοιμήθη στό Ἅγιον Ὄρος.

• **Μητροπολίτης Ἄνθιμος Ῥούσσας (2004-).** Εἶμαι ἐγώ ὁ ἴδιος πού ὁμιλῶ ἐνώπιόν σας. Κατεστάθην Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετά τριακονταετῆ ἀρχιερατεία ὡς Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλως (1974-2004) στήν ἀκριτική Θράκη μας. Παρακαλῶ νά προσεύχεσθε ὑπέρ ἐμοῦ γιά νά ἀνταποκριθῶ ἐπιτυχῶς στήν ὑψηλή διακονία μου.

* Εἰσήγηση στό Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης «Θεσμοί καί Τοπική Αὐτοδιοίκηση διαχρονικά» (Παρασκευή 25.11.2005).

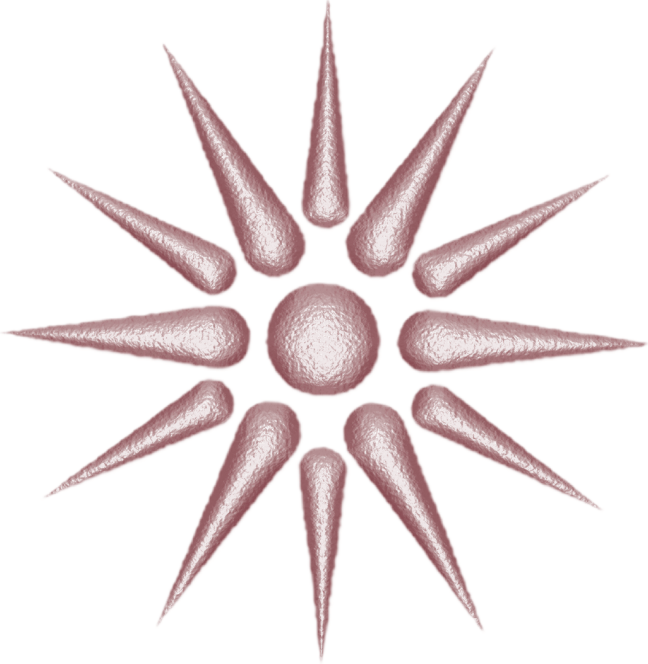

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΑΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ 2008

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ κ.κ. ΑΝΘΙΜΟ

Στό Ἀλεξάνδρειο Ἀθλητικό Κέντρο (κλειστό)
τῆς Θεσσαλονίκης

*Ἀδέλφια μου καὶ παιδιά μου **Θεσσαλονικεῖς**,*
*Εὐλογημένε λαὲ τῆς **Θεσσαλονίκης**,*
*Εὐλογημένε λαὲ τῆς **Μακεδονίας ὅλης**,*
*Εὐλογημένε λαὲ ὁλοκλήρου τῆς **Ἑλλάδος**,*
*Εὐλογημένε λαὲ τοῦ ἁπανταχοῦ **Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ**.*

Μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου, ποὺ δὲν κουράστηκε νὰ ἀγωνίζεται ἐπὶ δεκάδες χρόνια γιὰ τὴν **ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ** μας καὶ τὴν **ΕΛΛΑΔΑ** μας, σᾶς ἀπευθύνω ἐγκάρδιο, πατριωτικὸ καὶ ἀγωνιστικὸ χαιρετισμό, γιὰ νὰ σταθοῦμε ὅλοι μας, ὡς **Ἕλληνες καὶ Χριστιανοὶ** ἀντάξια καὶ ἡρωϊκὰ στὴν ὥρα τούτη τῆς ἐθνικῆς μας δοκιμασίας καὶ τῶν φανερῶν κινδύνων γιὰ τὴν πατρίδα μας, τὴν **ΕΛΛΑΔΑ**.

Αὐτὴ ἡ σημερινή μας συγκέντρωση γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν δικαίων μας, μὲ κέντρο τὴν **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ**, ἔχει σὰν σκοπὸ νὰ διατρανώσῃ στὴν παγκόσμια κοινὴ γνώμη, τὴν πανεθνική μας διακήρυξη, ὅτι δὲν χαρίζομε σὲ κανένα τὸ ἱστορικό, τὸ ὑπέροχο, τὸ ἔνδοξο ὄνομα «**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**». Αὐτὸ τὸ ὄνομα ποὺ στολίζει τὴν ὑποστασιακὴ πανεθνικὴ συνείδηση τῶν **ΕΛ-**

ΛΗΝΩΝ, ποὺ ξεκινᾶ πρὶν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια στὸν ἱερὸ τόπο μας, αὐτὸ τὸ ὄνομα ποὺ κράτησαν ὑπερήφανοι οἱ **Φίλιπποι**, οἱ **Ἀλέξανδροι**, οἱ **Ἀριστοτέληδες**, καὶ οἱ λοιποὶ **Ἕλληνες** διανοούμενοι καὶ καλλιτέχνες, στρατιωτικοὶ καὶ ἐπιστήμονες, ἁπλοῖ ἄνθρωποι πατριῶτες, μεγάλες μορφὲς τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων τῶν **Χριστιανικῶν** χρόνων, καὶ ἡ ἄλλη μεγάλη σειρὰ τῶν **Βυζαντινῶν** αὐτοκρατόρων καὶ ἀξιωματούχων μέχρι τὸν **15ο αἰῶνα μ.Χ.**. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἦλθε ἡ μαύρη σκλαβιὰ ἀπὸ τὶς ὀρδὲς τῶν **Τούρκων** κατακτητῶν τοῦ **Ἰσλάμ**, αὐτὸ τὸ ὄνομα **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ**, ἐκράτησε ἀνόθευτο τὸν ἑλληνικὸ καὶ χριστιανικὸ χαρακτῆρα τῆς περιοχῆς, αὐτὸ τὸ ὄνομα ποὺ ἄναψε τοὺς καϋμοὺς τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**, ἔτσι ὥστε ἐνισχυμένοι καὶ ἀπὸ **Κρητικοὺς** καὶ **Μωραΐτες** πατριῶτες νὰ χαρίσουν τελικὰ μὲ τοὺς **Μακεδονομάχους** προγόνους μας, τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ὑπαγωγὴ τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** στὴ μεγάλη πατρίδα τὴν μάνα μας, τὴν **ΕΛΛΑΔΑ** μας.

Διαδηλῶστε ἀδέλφια μου, **ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ**, ἀδελφοὶ σὲ γῆ καὶ θάλασσα, σὲ γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, σὲ τηλεοράσεις καὶ ῥαδιόφωνα, σὲ **Εὐρωπαίους** καὶ **Ἀμερικανούς**, σὲ **Ῥώσσους** καὶ **Ἀσιάτες**, στὰ ἀνοικτὰ πελάγη καὶ στὰ πλάτη τοῦ οὐρανοῦ, τὴν μεγάλη ἀλήθεια, τὴν μαρτυρία τῆς **Ἱστορίας**, τὸ τραγούδι τῶν φονευθέντων ἡρώων μας, τοὺς ψαλμοὺς τῶν **Μοναστηριῶν**, τῆς ἱστορίας τὸ ἀληθέστατο μήνυμα, **ὅτι δηλαδὴ**

ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ἦταν καὶ εἶναι πατρίδα καὶ λίκνο τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ὅπου ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ=ΕΛΛΑΔΑ, καὶ ὅπου ΕΛΛΑΔΑ=ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

ΕΛΛΑΔΑ καὶ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, μαζὺ μὲ ὅλα τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς πανένδοξης χώρας μας, ὀρθώνουν τὰ τείχη ἀπὸ τὶς γενναῖες καρδιὲς τῶν παιδιῶν της, καὶ βροντοφωνοῦν **ΟΧΙ** σὲ κάθε ὑποψήφιο ἐπιδρομέα, σὲ κάθε σφετεριστὴ τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν ἱστορικῶν συμβόλων τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** μας, σὲ κάθε σχεδιαστὴ ὑπούλων καὶ σατανικῶν σχεδίων γιὰ τὴν διάσπαση καὶ ἀποδυνάμωση τῆς **ΕΛΛΑΔΟΣ**.

- Ἀντιπαρατάσσομε τὸ ΟΧΙ σὲ κάθε δόλια ἀσχημοσύνη,
- Ἀντιπαρατάσσομε τὸ ΟΧΙ σὲ κάθε πονηρὴ ἰδιοτέλεια, σὲ κάθε ψευδώνυμη καὶ ἀνιστόρητη ἐπιχειρηματολογία.
- Ἀντιπαρατάσσομε τὸ ΟΧΙ σὲ κάθε θρασύτητα καὶ φανατισμό.
- Ἀντιπαρατάσσομε ἕνα ΟΧΙ ξεκάθαρο καὶ ἠχηρὸ στὴ χώρα τῶν Σκοπίων.
- Ἀντιπαρατάσσομε ἕνα ΟΧΙ κυρίως στὴν κυβερνητικὴ ἡγεσία τῶν Σκοπίων, διότι δὲν ἔχομε τίποτε ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς χώρας αὐτῆς.
- Τὸ ΟΧΙ τῶν Ἑλλήνων εἶναι μιὰ διαγραφὴ τῆς ἡγεσίας τῶν Σκοπίων ποὺ ἀπεδείχθησαν τόσον ἀγνώμονες ἔναντι τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν τόση μεγάλη ὑπηρεσία ποὺ τοὺς προσέφερε, σὲ χρήματα, σὲ ἐπιχειρήσεις, σὲ τράπεζες, σὲ τουρισμό, σὲ λιμενικὲς ἐξυπηρετήσεις καὶ σὲ εἰσαγωγὴ τεχνολογίας.

Ἐρωτᾶμε, λοιπὸν, τὴν ἡγεσία, ἀλλὰ καὶ τὸν λαὸ τῶν Σκοπίων:

- ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ὅτι τὸ **Μακεδνὸν ἔθνος**, κατὰ τὸν **Ἡρόδοτο**, ἦτο τὸ ἀρχαιότερο ὄνομα τοῦ δωρικοῦ φύλου τοῦ ἑλληνικοῦ **Ἔθνους**, μεταξὺ **Ὀλύμπου καὶ Ὄσσας** καὶ ὅτι ἐκδιωχθὲν κατώκησε στὶς ὑπώρειες τῆς **Πίνδου**; Ὅτι **Μακεδνὸ καὶ Δωρικὸ ἔθνος** ἦσαν οἱ **Δωριεῖς** εἰς τὴν **Πελοπόννησον**, καὶ ὅτι **Μακεδνὸ ἔθνος** ἦσαν οἱ ἐναπομείναντες στὶς ὑπώρειες τῆς **Πίνδου**, καὶ ὅτι αὐτοὶ θεωροῦνται ὅτι ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι τῶν **ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**; Δὲν τὸ γνωρίζετε; Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸ γνωρίζετε ἀφοῦ τότε εἶσθε ἀνύπαρκτοι ἱστορικὰ καὶ ἐθνολογικά;
- ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ὅτι **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν **Ἡρόδοτο** ἡ χώρα ἡ ὁριζομένη πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ **Πηνειοῦ** καὶ τοῦ **Ὀλύμπου**, ἐκτεινομένη πρὸς τὴν **Πίνδο**, πρὸς τὸ **Ἰλλυρικό**, καὶ πρὸς ὅλη τὴν περιοχὴ τοῦ **Ἀξιοῦ** καὶ τοῦ **Ἀλιάκμονα** μέχρι τὴν **Ῥοδόπη** καὶ τὸν

Νέστο, πρὸς τὴν **Ἔδεσσα**, τὴν **Πιερία**, τὴν **Ἐορδαία** καὶ τὴν **Ἀλμωπία**, τὴν **Θάσο** καὶ τὴν **Σαμοθράκη**, κατὰ περιόδους μάλιστα καὶ μέχρι τὴν **Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία**; Δὲν τὸ γνωρίζετε; Μὰ πῶς νὰ τὸ γνωρίζετε, ἀφοῦ ἀκόμα οὔτε τὰ ἴχνη σας δὲν ὑπῆρχαν στὴ **Βαλκανική**; Καὶ γι᾽ αὐτό, δὲν ὑπάρχει οὔτε μιὰ μαρτυρία γιὰ σᾶς.

- Μήπως **ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ** ὅτι γίνεται γενικῶς ἀποδεκτό, πὼς τὸ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ** Κράτος ἱδρύθηκε περὶ τὰ τέλη τοῦ **Θ᾽ αἰῶνος π.Χ.** μὲ τὴν προσάρτηση νέων ἐδαφῶν καὶ κατωκημένες περιοχές; Εἴπατε καὶ πάλι πὼς δὲν γνωρίζετε; Μὰ πῶς νὰ γνωρίζετε, ὅταν ἐσεῖς ἤλθατε ὡς ὀρδὲς σλαυικῶν φύλων στὴ Βαλκανικὴ μετὰ ἀπὸ **1.500** χρόνια καὶ πλέον, ἀπὸ τότε ποὺ τὰ ἑλληνικὰ φύλα μὲ τὸν **Περδίκκα** καὶ τὸν **Ἀλέξανδρο τὸν Α΄** συγκροτοῦσαν τὸ **ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ**;
- **ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ** ὅτι στοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἡ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** περιλαμβάνεται στὸ **Ἰλλυρικό**, καὶ τοῦτο συνετέλεσε νὰ λησμονηθῇ τὸ παλαιὸ ὄνομά της ἢ νὰ πάθῃ ἀμοιβαία μετατόπιση μὲ τὴν **Θεσσαλία**, τὴν **Θράκη** καὶ ἄλλες γειτονικὲς χῶρες;
- **ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ** ὅτι ἐπὶ αἰῶνες ἀναφέρεται στερεοτύπως ὁ **Μητροπολίτης Ἡρακλείας** ὡς ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης **Θράκης καὶ Μακεδονίας**; Κατὰ τὸν «**Συνέκδημον**» τοῦ **Ἱεροκλέους (ΣΤ΄ αἰὼν μ.Χ.)**, ἡ ἑβδόμη ἐπαρχία τοῦ **Ἀνατολικοῦ Κράτους** περιελάμβανε τὴν **<u>Α΄ Μακεδονία</u> μὲ τριανταδύο (32) πόλεις, Θεσσαλονίκη, Πέλλα, Δίον, Βέῤῥοια, Ἔδεσσα, Ἡράκλεια, Ἰδομένη, Παρθικόπολη, Σέῤῥες, Φιλίππους, Ἀμφίπολη, Ἀπολλωνία, Νεάπολη, Ἄκανθο κ.λ.π. μετὰ τῶν νήσων Θάσου καὶ Σαμοθράκης, ἡ δὲ <u>Β΄ Μακεδονία</u> ὀκτώ (8) πόλεις**.
- **ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ** ὅτι διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ **Βυζαντινοῦ Κράτους** σὲ **Θέματα** καὶ στὸ «**Περὶ Θεμάτων**» **ἔργο τοῦ Κων/ νου Πορφυρογεννήτου**, τὸ **Θέμα** τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** ἀποτελοῦσε τὸ δεύτερο **Θέμα** τοῦ

εὐρωπαϊκοῦ τμήματος τοῦ **Βυζαντινοῦ Κράτους** καὶ περιελάμβανε πλὴν τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** καὶ τὴν **Θεσσαλία**, τὴν **Λαμία**, τὴν **Νέα Πάτρα** καὶ τὰ νησιὰ **Σκιάθο** καὶ **Σκόπελο**; Ἐσεῖς ἀγαπητοὶ **Σκοπιανοί**, ποία σχέση ἔχετε μὲ τὴν ἑλληνικώτατη εὐρωπαϊκὴ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**, ὅταν οἱ προγονοί σας ἐνεφανίσθησαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸν **Ζ΄ αἰῶνα μ.Χ.** γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴ **Βαλκανική**;

ΜΑΘΕΤΕ λοιπόν, ὦ **Σκοπιανοί**, ὅτι δὲν μπορεῖτε νὰ διεκδικήσετε τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἔδαφος ποὺ σήμερα σᾶς ἀνήκει. Ἡ ἱστορία διδάσκει, ἡ ἀρχαιολογία ἀποδεικνύει, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα ἐπιβεβαιώνουν, οἱ διεθνεῖς συνθῆκες διασφαλίζουν, ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων **ΕΛΛΗΝΩΝ** διακηρύσσει, καὶ τὸ διαμάντι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, δηλαδὴ ἡ ὑπέροχη ἑλληνικὴ γλῶσσα προσυπογράφει, ὅτι **ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ** κανένα δικαίωμα νὰ μονοπωλῆτε τὸ ὄνομα «**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**» καὶ ὅτι **ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ** ἀληθινὰ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ πείσετε τὰ παιδιά σας στὰ σχολεῖα ὅτι τάχα εἶσθε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων **ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**. Διότι οἱ **ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ** ἦσαν **ΕΛΛΗΝΕΣ** μὲ γλῶσσα καὶ θρησκεία, μὲ γράμματα καὶ πολιτισμό, μὲ **Ὄλυμπο** καὶ **Πίνδο**, μὲ **Παγγαῖο** καὶ **Ῥοδόπη**, μὲ **Ἀλιάκμονα** καὶ **Ἀξιό**, μὲ **Πηνειὸ** καὶ **Λουδία**, μὲ **Στρυμόνα** καὶ **Νέστο**, μὲ μεγάλες μορφὲς βασιλέων καὶ ἡγετῶν, μὲ φιλοσοφία καὶ τέχνες, καὶ μὲ τὸ ἀνυπέρβλητο γαλάζιο **Αἰγαῖο** νὰ ὀμορφαίνῃ καὶ νὰ πλουτίζῃ τὴ ζωὴ τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ**. Οἱ πολυάριθμες ἀρχαιολογικὲς πλάκες τῶν προχριστιανικῶν καὶ τῶν μεταχριστιανικῶν χρόνων θὰ γίνουν ταφόπλακες τῆς ματαίας προπαγάνδας σας εἰς βάρος τοῦ **ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας. Καὶ γιὰ νὰ μᾶς δώσετε, ὦ **Σκοπιανοί**, δείγματα τοῦ σεβασμοῦ σας στὴν παράδοση τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, μετατρέπετε ἢ ἀφανίζετε τὶς ἐπιγραφὲς τῶν μνημείων στὸ **Μοναστῆρι** καὶ ἀλλοῦ, ἐνῷ φροντίζετε νὰ ἀλλάξετε τὶς ἑλληνικὲς ἐπιγραφὲς τῶν ἱερῶν εἰκόνων στὸ γλωσσικό σας ἰδίωμα, καὶ ἀλλάζετε ἀρχιτεκτονικὰ

στοιχεῖα τῶν χριστιανικῶν μνημείων σὲ μεταγενέστερα «μοτίβα» δικῶν σας ἔργων. Ἀλλὰ καὶ τῶν **Ἀθηναίων** καὶ τῶν **Μακεδόνων** κάποιες διαφορὲς τὶς προβάλλετε γιὰ νὰ μειώσετε τὴν **Ἑλληνικότητα** τῶν **ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ** προγόνων μας. **Λένε ψέμματα οἱ ἐπιστρατευμένοι Σκοπιανοὶ ἐπιστήμονες**. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τῶν **Ἀθηναίων** καὶ τῶν **Μακεδόνων**, **Εὐρωπαῖοι** καὶ **Ἕλληνες** ἐπιστήμονες ἔχουν καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι μόνον δύο ἀναφορὲς τοῦ **Θουκυδίδη** μὲ τὰ λόγια τοῦ στρατηγοῦ **Βρασίδα** καὶ ἡ γνωστὴ ἀντιπάθεια τοῦ ῥήτορος **Δημοσθένους** κατὰ τοῦ **Φιλίππου «δὲν μποροῦν νὰ στοιχειοθετήσουν φυλετικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Μακεδόνων, ἡ ἀξία δὲ αὐτῶν τῶν ἀναφορῶν εἶναι ἐξ ἐπόψεως ἐθνογραφικῆς μηδαμινή»**. Τέτοιες διαφορὲς ἄλλωστε εἶχαν πολλὲς ἑλληνικὲς πόλεις ἢ κρατίδια κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ κλασσικοὺς χρόνους, ἐνῷ ἦσαν φυλετικῶς ὅλοι **ΕΛΛΗΝΕΣ**.

Εἶναι ἐπίσης σημαντικώτατο νὰ ὑπενθυμίσωμε, ὅτι κατὰ τὸν **1ο μ. Χ. αἰῶνα**, καὶ ἐνῷ ὁ **Ἀπόστολος Παῦλος** μὲ τὸν μαθητή του **Τιμόθεο**, ποὺ κατήγετο ἀπὸ μητέρα **Ἰουδαία** καὶ πατέρα **Ἕλληνα**, εὐηγγελίζοντο τοὺς λαοὺς στὴ **Μικρὰ Ἀσία** καὶ ἔφθασαν στὴν **Τρῳάδα**, **«ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ. ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστώς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων . διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν (Καβάλαν), ἐκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστί πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις κολωνία»** (Πράξ.16,9 καὶ ἑξῆς). Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὲς ἡμέρες καὶ ἀφοῦ ἐδίδαξαν πολλοὺς καὶ ἐθεμελίωσαν τὴν πίστιν βαπτίζοντες καὶ τὴν **Λυδίαν** μὲ τὴν οἰκογένειά της, ἀφοῦ ἐπέρασαν στὴν **Ἀμφίπολη**, ἦλθον ὁ **Παῦλος** καὶ ὁ **Σίλας «εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων, κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ, εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ Σάββατα τρία διε-**

λέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν...» (Πράξ. 17). Ὁ **Ἀπόστολος Παῦλος** ἐθεμελίωσε τὴν πρώτη **Ἐκκλησία** τὸν **1ο αἰῶνα στὴ Θεσσαλονίκη**, ποὺ ζῇ καὶ θριαμβεύει μέχρι σήμερα καὶ ἀπηύθυνεν ὁ **Παῦλος** τὶς δύο **Ἐπιστολὲς** πρὸς **Θεσσαλονικεῖς**, γραμμένες στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποὺ συμπεριελήφθησαν στὰ κανονικὰ βιβλία τῆς **Καινῆς Διαθήκης**, δηλ. στὸ ἱερὸ **Εὐαγγέλιο**. Ποῦ ἦσαν τότε οἱ Σκοπιανοί; Ἦσαν ἁπλῶς ἀνύπαρκτοι. Σκεφθῆτε ἀκόμη ὅτι καὶ κατὰ τὸν **ΣΤ΄ αἰῶνα μ.Χ. ὁ Ἰουστινιανός**, βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ, ἔκτισε τὴν **1η Ἰουστινιανὴ πόλη**, ἐκεῖ ὅπου ἦταν ἡ ἀρχαία θρακικὴ ἑλληνικὴ πόλη **Σκοῦποι**, ποὺ κατὰ παραφθορὰ ἔγινε **Σκόπια**. Ἀπὸ τοὺς τοπικιστικοὺς φανατισμοὺς τῶν **Σκοπιανῶν**, δὲν ἐσώθηκε οὔτε ἡ τοπικὴ **Ἐκκλησία** τους, τὸ λέμε μετὰ θλίψεως, εἶναι σχισματικὴ καὶ δὲν ἔχει κοινωνία μὲ κανένα ἀπὸ τὰ ὀρθόδοξα **Πατριαρχεῖα** καὶ μὲ καμμία ἀπὸ τὶς αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Τέτοιος σκληρός, ὁμαδικὸς φανατισμὸς καθίσταται πολὺ ἐπικίνδυνος γιὰ ἐκείνους ποὺ τὸν ἐκφράζουν. Κρῖμα! Ἐμεῖς οἱ **ΕΛΛΗΝΕΣ** γνωρίζομε νὰ ἀμυνώμεθα ἐναντίον ἐκείνων ποὺ ἀμφισβητοῦν τὴν ἐθνική μας ὑπόσταση καὶ ὅποια ἄλλα δίκαια δικαιώματά μας. Ὁ νεώτερος **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ** στὴ δεύτερη δεκαετία τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ δείγματα τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς αὐτοθυσίας τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ** πατριωτῶν τῆς **ΕΛΛΑΔΟΣ**.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐκείνων ἡρώων στρατιωτικῶν καὶ πολιτῶν, ὅπως ὁ **Παῦλος Μελᾶς**, ὁ **Τέλος Ἄγρας**, ὁ **καπετὰν Κώτας**, εἶναι γραμμένοι μὲ χρυσᾶ γράμματα στὴ νεοελληνικὴ ἱστορία καὶ :

1) Ὁ ἡρωϊκὸς **Μητροπολίτης Μελενίκου καὶ ἔπειτα Πελαγονίας ΙΩΑΚΕΙΜ Φορόπουλος, 1859-1909**, ἀναδειχθεὶς πρωτεργάτης καὶ πρωτοστάτης τοῦ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ**, ὑποστὰς πολλὲς ἐνέδρες καὶ

δολοφονικὲς ἀπόπειρες ἐναντίον τῆς ζωῆς του,

2) Ὁ ἥρωας τοῦ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ**, **Μητροπολίτης Καστοριᾶς ΓΕΡΜΑΝΟΣ Καραβαγγέλης, 1866-1935**, ποὺ ὑπέστη δολοφονικὲς ἀπόπειρες, ἀλλ' ἐστάθη ἄτρωτος στὶς ἡρωϊκὲς ἐκεῖνες ἡμέρες τοῦ ἀγῶνος,

3) Ὁ ἐθνομάρτυς **Μητροπολίτης Γρεβενῶν ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ Λαζαρίδης, 1871-1911**, ὁ ὁποῖος ἐνῷ περιώδευε στὴν ἐπαρχία του, ἐδολοφονήθηκε ἀπὸ τὸ **Τουρκικὸ Κομιτᾶτο** μὲ τὸν διάκονό του καὶ τὸν λαϊκὸ συνοδό του, **τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1911**, ἐπειδὴ ὑπερασπιζόταν τὰ δικαιώματα τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ** στὴν πατρική μας γῆ, τὴν **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**, καὶ

4) Ὁ **Μητροπολίτης Δράμας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Καλαφάτης, 1867-1922, Μητροπολίτης Δράμας καὶ ἔπειτα Σμύρνης**, ὁ ὁποῖος σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ ἀπεδείχθη ἄξιος τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ἅγιος τῆς **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ** ἱερομάρτυς καὶ τῆς πατρίδος ἐθνομάρτυς, ἀπαγχονισθεὶς ἀπὸ τοὺς **Τούρκους** τὸν **Αὔγουστο τοῦ 1922**.

Στὰ ἀχνάρια ἐκείνων τῶν **ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ**, ἀλλὰ μὲ συγκροτημένο **Κράτος** μας, ἐγράψαμε τὴν ἐποποιΐα τοῦ **1940** στὰ βουνὰ τῆς **Ἠπείρου** καὶ τῆς **Ἀλβανίας**, ὑπερασπιζόμενοι τὴν Ἑλλάδα, τοὺς Συμμάχους μας καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατίας. Δὲν ἐφοβηθήκαμε οὔτε τὶς σιδερένιες στρατιὲς τῶν Γερμανῶν στὰ ἑλληνοβουλγαρικὰ σύνορα, ὅπου οἱ ἥρωές μας ἄφησαν ἔκπληκτους τοὺς ἀήττητους μέχρι τότε **Γερμανούς**. Ἐμεῖς, λοιπόν, μὲ τέτοια λαμπρὰ κατορθώματα, παιδιὰ γνήσια ἀληθινῶν ἡρώων καὶ ἀγωνιστῶν, ποὺ τὰ ὀστᾶ τῶν πατέρων μας καὶ τῶν ἀδελφῶν μας, εἶναι διάσπαρτα στὰ σύνορά μας, τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**, τῆς **Θράκης** καὶ τῆς **Ἠπείρου**, θὰ φοβηθοῦμε τώρα τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς ἀγωνίες στὸ πεδίο τῆς διεθνοῦς διπλωματίας γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμε τοὺς **Σκοπιανούς**; Ὄχι, ἀδέλφια μου, ποτέ. Μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν πολιτειακὴ κυβερνητικὴ ἐξουσία καὶ ὅλη τὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῶν ἐν τῇ **Βουλῇ** κομμάτων, διε-

ξάγεται μεγάλος καὶ σκληρὸς ἀγώνας στὸ χῶρο τῆς διπλωματίας. Γι᾽ αὐτὸ ἀπευθυνόμεθα ἱεραρχικὰ στὸν ἐξοχώτατο **Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια** γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσωμε γιὰ ὅσα εἶπε πρὸ ἡμερῶν στὰ **Γιάννενα**, καὶ προχθές, στὸ γραφεῖο του, στὸ **Γενικὸ Γραμματέα τοῦ ΝΑΤΟ κ. Γιὰπ Ντὲ Χὸπ Σέφερ** γιὰ τὴν **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** μας καὶ τὸ πρόβλημα μὲ τὰ **Σκόπια**. Εὐχαριστοῦμε τὸν ἐξοχώτατο **Μακεδόνα Πρωθυπουργό μας κ. Κώστα Καραμανλῆ**, ἐμεῖς οἱ **ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ**, σφιχταγκαλιασμένοι μὲ τὴν **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** μας καὶ τὴν **ΠΑΤΡΙΔΑ** μας ὁλόκληρη, γιὰ ὅσα ἀγωνίζεται νὰ πράξῃ μὲ τοὺς συνεργάτες του γιὰ τὸ ὀξύτατο ζήτημα τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** μας, ἰδιαίτερα δὲ γιὰ νὰ μὴν ἀναγραφῇ ποτὲ τὸ ὄνομα «**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**» σὲ ὁποιαδήποτε ὀνομασία τῶν **Σκοπίων**. Εὐχαριστοῦμε καὶ τὸν **ἀρχηγὸ τῆς Ἀξ. Ἀντιπολιτεύσεως κ. Γεώργιο Παπανδρέου** καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων, διότι οὐσιαστικὰ ζητοῦν ὅ,τι κι᾽ ἐμεῖς, παρὰ τὶς μικρὲς διαφορὲς γιὰ λόγους πολιτικῆς τακτικῆς.

Αὐτὸ τὸ **παμμακεδονικὸ** ὄνομά μας, **κ. Πρωθυπουργὲ καὶ κύριοι Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ἀνήκει στὴ μία καὶ μοναδικὴ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ἡ ὁποία εἶναι ἑλληνική, εἶναι φρόνημά μας, εἶναι τραγούδι, εἶναι παρελθόν, εἶναι παρόν, εἶναι μέλλον, κι᾽ ἔχομε ὑπογράψει συμβόλαιο ἀγάπης μέχρι θυσίας γι᾽ αὐτὴ τὴν ὑπέροχη γῆ τῶν ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ καὶ ὅλων τῶν ΕΛΛΗΝΩΝ.**

- **Τὰ Σκόπια δὲν θὰ γίνουν ποτὲ δεκτὰ** στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ συνείδηση μὲ τὸ ὄνομα «**ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ**», διότι ἡ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** μας ὑπάρχει στὶς καρδιὲς τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ** ὡς ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας μας ἐδῶ καὶ **2.800** χρόνια πρίν.
- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ κρατήσουν τὸ ὄνομα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»**, διότι αὐτὸ ἀνήκει στοὺς **ΕΛΛΗΝΕΣ**, ποὺ τὸ κράτησαν τιμημένο μὲ θυσίες, μὲ ἀγῶνες, μὲ γλῶσσα, μὲ θρησκεία, μὲ πολιτισμό.
- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν νὰ μονοπωλήσουν τὸ ὄνο-**

μα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ», διότι ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν κράτος μὲ ἐθνικὴ ὀντότητα.

- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ κρατήσουν τὸ ὄνομα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»**, διότι οὔτε πολέμησαν ποτὲ αὐτοτελῶς γιὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας.
- **Τὰ Σκόπια δὲν ἔχουν οὔτε παλαιὰ οὔτε νεώτερη ἱστορία**, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἐδημιούργησε καὶ ἐκφράζει τὸ ἡρωϊκὸ κράτος τῆς **Σερβίας**. Πῶς θὰ ὀνομασθοῦν «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»;
- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν νὰ λέγωνται «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»**, διότι οἱ πρόγονοί μας **ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ** ἦσαν ἑλληνικὸ δωρικὸ φύλο, μὲ πρώτους ἄρχοντες ἡγεμόνες ἀπὸ τὸ **Ἄργος** τῆς **Πελοποννήσου** καὶ ἄρχοντα τὸν **Ἀργεῖο Ἡρακλείδη Περδίκκα**.
- **Τὰ Σκόπια δὲν ἔχουν οὔτε ἴχνος κληρονομικότητος ἀπὸ τοὺς ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ**, διότι οἱ **ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ** ἀνευρίσκονται στὴ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** ἀπὸ τὸν **Η' π.Χ. αἰῶνα**, ἐνῷ οἱ **Σκοπιανοί**, ὡς **Σλαῦοι**, ἐμφανίζονται στὴ **Βαλκανικὴ** τὸν **Ζ΄ αἰῶνα μ. Χ.**.
- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν τὸ ὄνομα Μακεδονία**, διότι δὲν ἦσαν **Χριστιανοί**, ἀφοῦ ἐξεχριστιανίσθησαν ὑπὸ τῶν ἁγίων **Μεθοδίου καὶ Κυρίλλου** τὸν **Θ΄ αἰῶνα**, οἱ δὲ γηγενεῖς **ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ** ἄρχισαν νὰ γίνωνται **Χριστιανοὶ** ἀπὸ τὸν **Α΄ μ.Χ. αἰῶνα**.
- **Τὰ Σκόπια δὲν μποροῦν νὰ μονοπωλοῦν τὸ ὄνομα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»**, ἀφοῦ ἡ ἐθνολογικὴ πληθυσμιακή τους σύνθεση βοᾶ γιὰ τὶς πολλὲς προελεύσεις τοῦ λαοῦ των, μὲ κυριώτερη σὲ ἀναλογία, ποὺ δὲν εἶναι βεβαίως ὑποτιμητική, τὴν σλαυική τους καταγωγή.

Ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τῆς ψευδοϊστορίας τῶν **Σκοπιανῶν**, ὡς ἀπογόνων τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**, κατακρημνίζεται κάτω ἀπὸ τὶς ἰσχυρές, ἠλεκτρονικῆς ἰσχύος, δονήσεις φωτὸς καὶ ἱστορίας, καὶ κυριολεκτικῶς ἐξαφανίζονται κάτω ἀπὸ τὴν ἠλεγμένη ἱστορικὴ παρουσία τῶν μεγάλων ἡγεμόνων καὶ βασιλέων **Περ-**

δίκκα καὶ Ἀμύντα, Ἀρχελάου καὶ Φιλίππων τοῦ Α' καὶ Β΄, Ἀλεξάνδρων Α΄ καὶ Β΄, καὶ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ τοῦ Γ΄, τοῦ παμμεγίστου, μεγαλοπνόου καὶ μεγαλοφυοῦς βασιλέως καὶ ἡγεμόνος, τοῦ μεγάλου ἐκπολιτιστοῦ καὶ ὑψηλόφρονος ἡγέτου, καὶ τῶν ἐπιγόνων του. **Τὴν 2α Αὐγούστου 1944** στὴ **Μονὴ PROHOR PCINISCI** ἀνακηρύχθηκε ἡ σύσταση τοῦ σημερινοῦ κράτους τῶν **Σκοπίων**, ὡς ὁμοσπόνδου τμήματος τῆς **Γιουγκοσλαβίας**, στὴ θέση τῆς φυλῆς τῶν **Δαρδανίων**, ποὺ κατὰ τὶς ῥωμαϊκὲς πηγὲς ἦταν ἡ ἐχθρικώτερη φυλὴ κατὰ τῶν **ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ (Ν. Μάρτης)**.

Στὰ χρόνια τῆς ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας τὰ πράγματα στὴ **Βαλκανικὴ** κινοῦνται μέσα σὲ ἐναλλαγές, οἱ **Σλαῦοι** παραμένουν ἀνύπαρκτοι, ἐνῷ ἡ ἐμφάνιση τῆς συζεύξεως τοῦ **Χριστιανισμοῦ** καὶ τοῦ **Ἑλληνισμοῦ**, μὲ τὰ μεγαλόπνοα σχέδια τοῦ **Μεγάλου Κωνσταντίνου** καὶ τῶν **ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας** ὡδηγοῦσαν στὸ μεγαλούργημα τοῦ **Ἑλληνοχριστιανικοῦ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ**, σ'ὅλο τὸν τότε γνωστὸ κόσμο, ὅπως αὐτὸν ἐν πολλοῖς τὸν ἀπεκάλυψε καὶ τὸν ἐξελλήνισε ὁ **ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ**. Παραλλήλως **«τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν»** ποὺ ἄναψε στὴ **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** ὁ **Ἀπόστολος ΠΑΥΛΟΣ** ἐμεγάλωνε καὶ ἐδυνάμωνε τὴν παρουσία τῶν **Χριστιανῶν** στὴ δημόσια ζωή, μέχρις ὅτου ξεκίνησαν οἱ διωγμοὶ τῶν **Χριστιανῶν**, μέσα ἀπὸ τοὺς ὁποίους, μέγας πνευματικὸς ἀστέρας ἡρωϊσμοῦ, θυσίας καὶ ἁγιότητος ἀνέτειλε ὁ μεγαλομάρτυς **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ** ὁ Μυροβλύτης, μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ μαρτύρων **Νέστορος** καὶ **Λούππου**. Ἡ πόλη τῆς **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ** ἀνεπτύσσετο καὶ ἐξελίσσετο σὲ μιὰ ἀληθινὴ μεγαλούπολη ἐμπορίου καὶ πολιτισμοῦ, ἐνῷ ὁ ἱερός **Ναὸς** τοῦ ἁγίου **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** ἀνεδεικνύετο σὲ παγχριστιανικὸ προσκύνημα. Σὰν ἦλθαν τὸν **7ο μ.Χ. αἰῶνα** οἱ **Σλαῦοι**, ἄνοιξαν τὰ μάτια τους, τέντωσαν τὰ αὐτιά τους καὶ ἐσκούπισαν τὰ χείλη τους ἀπὸ τὴν βουλιμία τους πάνω στὴ **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**. **«Ἐμεῖς ὅμως, οἱ Ἕλληνες, εἴμεθα ἀπὸ αἰώνων οἱ νόμιμοι κληρονόμοι καὶ συνεχιστὲς καὶ φύλακες τῆς ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ καὶ τῆς**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ», τοὺς εἴπαμε. Οἱ **Σκοπιανοί**, μόνοι αὐτοὶ ἐκληρονόμησαν τὴν βουλιμία γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ** καὶ τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** μας. Καὶ γι᾽ αὐτὸ σήμερα ἐπιδιώκουν μὲ φανατισμὸ καὶ πεῖσμα νὰ κερδήσουν τὸ ὄνομα τῆς **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ** γιὰ τὴν χώρα τους. Γι᾽ αὐτὸ ἐγέμισαν τὸν κόσμο μὲ χάρτες ποὺ δείχνουν ὅτι εἶναι δική τους ἡ **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** ἀπὸ τὴν **Φλώρινα** μέχρι τὸν ποταμὸ **Νέστο**, πὼς εἶναι δική τους ἡ **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** καὶ ὁ **Λευκὸς Πύργος**, ἡ **Χαλκιδικὴ** καὶ τὸ **ἅγιον Ὄρος**. Ματαίως ὅμως. Σύσσωμο τὸ ἔθνος τῶν **ΕΛΛΗΝΩΝ** φυλάσσει τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερὰ τῆς **Γῆς τῶν ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**, ἀμυνόμενο μέχρις ἐσχάτων ὑπὲρ τῶν ἱερῶν μας καὶ τῶν ἑστιῶν μας. Δὲν θὰ τὴν πάρουνε ποτὲ τὴν γῆ τῶν **ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**. Σήμερα καὶ αὔριο, ἴσως καὶ μεθαύριο θὰ συνεχισθοῦν οἱ διαπραγματεύσεις στὰ **Σκόπια** καὶ στὴ **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** μὲ τὴν διαμεσολάβηση τῶν **Ἡνωμένων Ἐθνῶν**. Μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν **Κυβέρνησή** μας καὶ στὴν πολιτικὴ **Ἡγεσία** τοῦ τόπου, περιμένομε τὸ καλύτερο δυνατὸ ἀποτέλεσμα.

Γιὰ μᾶς, ποὺ ζοῦμε ἄμεσα τὸ πρόβλημα, καὶ γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν δικαιοσύνη καὶ τοὺς προγόνους μας, ἕνα εἶναι τὸ σύνθημα καὶ τὸ συμπέρασμα :

ΟΧΙ τὸ ὄνομα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»
στὸ κράτος τῶν Σκοπίων.
ΟΧΙ καὶ ΠΟΤΕ.
Ὑπ᾽ αὐτὴ τὴν προϋπόθεση θὰ εἴμεθα οἱ καλύτεροι
καὶ εὐεργετικώτεροι καὶ εἰρηνικώτεροι γείτονες
γιὰ τοὺς Σκοπιανούς.

Ἕλληνες Μακεδόνες, Ἀθηναῖοι καὶ Στερεοελλαδῖτες, Πελοποννήσιοι καὶ Αἰτωλοακαρνᾶνες, Κρῆτες καὶ Δωδεκανήσιοι, Ἑπτανήσιοι καὶ Κυκλαδῖτες, Θεσσαλοὶ καὶ Ἠπειρῶτες, Θρακιῶτες καὶ Ἕλληνες τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ,

- Ἀνανεῶστε τὸ πολυθρύλητο πατριωτικό σας φρόνημα,
- Ἀντικρύστε ψηλὰ στὸ χάρτη τῆς **Χώρας** μας, καὶ

- Δῆτε τὴν **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** μας, τὴν χώρα τοῦ **ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ** καὶ τοῦ ἁγίου **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**,
- Δῆτε τὴν **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** μὲ τὸ λευκό της **Πύργο**, τὶς πόλεις μας καὶ τὰ χωριά μας τυλιγμένα στὶς γαλανόλευκες ἑλληνικὲς σημαῖες, μὲ τὸν τίμιο **Σταυρὸ** στὴν καρδιά, σύμβολα ἡρωϊσμοῦ καὶ εἰρηνικῶν αἰσθημάτων πρὸς ὅλο τὸν κόσμο.
- **Ζοῦμε καὶ παλεύομε γιὰ τὴν Πατρίδα,**
- **Ζοῦμε καὶ πεθαίνομε γιὰ τὴν ἐλευθερία,**
- **Ζοῦμε καὶ ἀγωνιζόμεθα γιὰ τὰ παιδιά μας,**
- **Ζοῦμε καὶ ἀπαιτοῦμε δικαιοσύνη καὶ δημοκρατία.**

Ο ΘΕΟΣ ΒΟΗΘΟΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΚΑΛΟ.
ΓΕΙΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑ ΣΑΣ.

Υ.Γ. Χαρὰ ποὺ τόχουν τὰ βουνά,
τὰ κάστρα περηφάνεια,
Γιατὶ γιορτάζει ἡ Παναγιά,
γιορτάζει κι᾽ ἡ Πατρίδα,
Σὰν βλέπουν διάκους μὲ σπαθιὰ
παπάδες μὲ ντουφέκια
Σὰν βλέπουν καὶ τὸν Γερμανὸ
τῆς Πάτρας τὸ Δεσπότη
νὰ εὐλογάῃ τὰ ἅρματα
νὰ εὐχιέται τοὺς λεβέντες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ἀντί προλόγου 5
2. Ἐπικήδειος στό Μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρό Χριστόδουλο 7
3. Ὁμιλία-Ἑόρτιο Μήνυμα 26-10-04 19
4. Προσφώνηση στά ἐγκαίνια τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης.....25
5. Μνήμη Ἁγίου Δημητρίου-Ἐλευθερια 2005 29
6. Μνήμη Ἁγίου Δημητρίου – Ἐλευθέρια 2006.....35
7. Μνήμη Ἁγίου Δημητρίου – Ἐλευθέρια 2007 41
8. Οἱ κυριώτερες περίοδοι τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης 47
9. Ἡ ἀλήθεια γιά τήν Μακεδονία μας – Στή Συγκέντρωση 5 Μαρτίου 2008 65
10. Περιεχόμενα 78